

Belastinggids 2021

Vrije visie, eigen stem

Belastinggids 2021

Vrije visie, eigen stem

INHOUDSOPGAVE

I	WOORD VOORAF	9
II	BELASTING EN HET GEZIN	11
1.	Gehuwd, wettelijk samenwonend of alleenstaand?	11
a.	Echtgenoten of gehuwden	11
b.	Alleenstaanden	12
2.	Hoe worden gehuwden en wettelijk samenwonenden belast?	12
a.	Beroepsinkomsten	12
b.	Onroerende inkomsten en intresten	13
c.	Diverse inkomsten	13
d.	Aftrekbare bestedingen	13
e.	Uitgaven die recht geven op een belastingvermindering	13
3.	Kinderen en andere personen ten laste	14
a.	Wie kan fiscaal ten laste zijn?	14
b.	Welke voorwaarden moeten vervuld zijn?	14
4.	Inkomsten van kinderen	16
III	BELASTBARE INKOMSTEN	17
1.	De onroerende inkomsten	17
a.	Principe van belasting	17
b.	Uitzonderingen	17
c.	De gewone intrestaftrek wordt belastingvermindering	18
d.	Absolute vrijstelling KI 'eigen woning'	18
2.	De beroepsinkomsten	18
a.	Bezoldigingen	18
b.	Beroepskosten	21
b.1	Forfaitaire aftrek beroepskosten werknemers	22
b.2	Werkelijke beroepskosten	22
b.2.1	Kosten voor auto en motorvoertuigen	22
b.2.2	Andere vervoermiddelen woon-werkverkeer	23
b.2.3	Diverse kosten	24
c.	Vervangingsinkomsten	24
3.	De diverse inkomsten	25
4.	Roerende inkomsten	25
IV	BEREKENING VAN DE BELASTING	27
1.	Financiering, autonomiefactor en opcentiemen	27
2.	Berekeningsgrondslag	28
3.	Roerende inkomsten	29
4.	Fiscale woonplaats	30

5. De belasting	30
6. Belastingvrije som	31
7. Uitsluitende bevoegdheden van de federale staat	32
8. Uitsluitende bevoegdheden van de gewesten	33
9. Overzicht fiscale voordelen	34
9.1 Aftrekbare bestedingen	34
9.2 Belastingverminderingen	35
a. Federale belastingverminderingen	36
a.1 Niet-eigen woning	36
a.2 Giften	36
a.3 Kosten voor uitgaven voor kinderoppas	36
a.4 Bezoldigingen van een huisbediende	36
a.5 Langetermijnsparen	37
a.6 Energiebesparende uitgaven	38
a.7 Intresten van groene leningen	38
a.8 Elektrische twee-, drie- of vierwieler	38
a.9 Bezoldiging voor overwerk	38
a.10 Passiefhuis, lage energiewoning en nul energiewoning	39
a.11 Aandelen van erkende ontwikkelingsfondsen	39
a.12 Nieuwe aandelen/tax shelter voor startende vennootschappen	39
a.13 Nieuwe aandelen/tax shelter van groeibedrijven	40
a.14 Nieuwe aandelen/tax shelter COVID-19	40
a.15 Adoptiekosten	40
a.16 Rechtsbijstandsverzekering	40
b. Gewestelijke belastingverminderingen	40
b.1 Eigen woning	40
b.2 Restauratie monumenten	41
b.3 PWA-cheques, wijk-werkcheques en dienstencheques	41
b.4 Dakisolatie	41
b.5 Vernieuwing sociaal verhuurde woning	42
c. Belastingverminderingen voor vervangingsinkomsten	42
9.3 Belastingkredieten	43
a. Belastingkrediet voor kinderen ten laste	43
b. Belastingkrediet voor werknemers met lage lonen	44
c. Belastingkrediet voor dienstencheques	44
d. Omzetting gewestelijk woonbonus in belastingkrediet	44
e. Belastingkrediet Winwinlening, Coup de Pouce-lening en Proxi-lening	45
10. Woonfiscaliteit na de zesde staatshervorming	46
10.1 Gewestelijke inwoner	46
10.2 Begrip 'eigen woning'	47

a.	Fiscale uitgaven	47
b.	Begrip ‘eigen woning’	47
c.	Tijdstip beoordeling ‘eigen woning’	47
d.	Absolute vrijstelling ‘eigen woning’	48
10.3	Aangifte van de onroerende inkomsten	48
10.4	Fiscale voordelen woningkredieten	48
a.	Leningen vanaf 1 januari 2020	50
a.1.	Vlaams Gewest	50
a.2.	Waals Gewest	50
a.3.	Brussels Gewest	51
b.	Leningen vanaf 1 januari 2017	51
b.1	Vlaams Gewest	51
b.2	Waals Gewest	51
b.3	Brussels Gewest	51
c.	Hypothecaire leningen vanaf 1 januari 2016 voor de ‘eigen’ woning en de ‘niet-eigen’ woning	53
c.1	Vlaams Gewest	53
c.2	Waals Gewest	53
c.3	Brussels Gewest (opgelet! Leningen t.e.m. 31.12.2016)	54
d.	Hypothecaire leningen gesloten in 2015 voor de ‘eigen’ woning	54
d.1	Vlaams Gewest	54
d.2	Waals Gewest	55
d.3	Brussels Gewest	55
e.	Hypothecaire leningen gesloten tussen 1 januari 2005 en 31 december 2014 voor de ‘eigen’ woning	56
e.1	Vlaams Gewest	56
e.2	Waals Gewest	57
e.3	Brussels Gewest	57
f.	Hypothecaire leningen gesloten vóór 31 december 2004 voor de ‘eigen’ woning voor het Vlaams, Waals en Brussels Gewest	58
g.	Kapitaalaflossingen en interesten die op het tijdstip van de betaling betrekking hebben op een andere dan de ‘eigen’ woning: steeds federale voordelen	58
g.1	Lening afgesloten vanaf 1 januari 2014	58
g.2	Lening afgesloten tussen 1 januari 2005 en 31 december 2013	59
g.3	Lening afgesloten tussen 1 januari 1993 en 31 december 2014 (voor kapitaalaflossingen) en tussen 01.05.1986 en 31.12.2014 (voor interesten)	60

11. Afzonderlijke aanslagen	60
a. Taxatieregels individuele levensverzekeringen en pensioensparen	61
b. Taxatieregels aanvullende pensioenen	62
1. Voor het kapitaal opgebouwd uit de werknemersbijdragen	63
2. Voor het kapitaal opgebouwd uit de werkgeversbijdragen	63
c. Worden eveneens belast tegen 33%	64
d. Worden belast tegen de gemiddelde aanslagvoet	64
e. Omzetting in een lijfrente van sommige kapitalen, vergoedingen en afkoopwaarden	64
12. Voorheffingen en voorafbetalingen	65
a. Bedrijfsvoorheffing	65
b. Mogelijkheden tot voorafbetaling	65
13. Bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid	66
14. Gemeentebelasting	67
V NIET AKKOORD MET DE FISCUS? VERWEER U!	69

I Woord vooraf

De Belastinggids van de ACLVB verschijnt traditiegetrouw in het voorjaar. Sinds enkele jaren is de aangifte personenbelasting per gewest een feit, althans voor wat betreft deel I van de aangifte. Om te weten welke aangifte in welk gewest u moet invullen neemt u het gewest waar u op 1 januari van het aanslagjaar woonde (dus op 1 januari 2021).

De aangifte in de personenbelasting bevat heel wat nieuwigheden. Zoals verwacht zijn een aantal nieuwe rubrieken het gevolg van federale en gewestelijke coronamaatregelen die vorig jaar werden ingevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de vrijwillige overuren die werknemers in bepaalde sectoren kunnen presteren.

In België gaan de drie gewesten voluit voor hun eigen woonfiscaliteit, wat het allemaal niet eenvoudiger maakt. We hebben de **geïntegreerde Vlaamse woonbonus** – maar deze woonbonus gaat op de schop voor hypothecaire leningen vanaf 1 januari 2020 – de Waalse '**Chèque Habitat**' en het Brusselse **abattement**. Deze verschillende systemen kan u nalezen in het hoofdstuk over de fiscale voordelen van woningkredieten.

Voor specifieke situaties of bij problemen kan u als lid uiteraard steeds een beroep doen op onze diensten. Achteraan deze brochure vindt u de adressen terug van de verschillende zones van de ACLVB die u graag verder helpen.

april 2021

Studiedienst ACLVB

II Belasting en het gezin

1. Gehuwd, wettelijk samenwonend of alleenstaand?

Er zijn 2 soorten belastingplichtigen: gehuwd of alleenstaand, waarbij:

- gehuwd = gehuwden en wettelijk samenwonenden (homo- of heterokoppels)
- alleenstaanden = alleenstaanden en feitelijk samenwonenden

Als u gehuwd bent of wettelijk samenwoont, moet u een gemeenschappelijke aangifte invullen vanaf de inkomsten van het jaar volgend op het huwelijk of op de verklaring van wettelijk samenwonen. Als u in 2020 huwde (en in 2019 nog niet wettelijk samenwoonde) of als u in 2020 een verklaring van wettelijk samenwonen heeft afgelegd, wordt u nog beschouwd als alleenstaande. Alleenstaanden vullen steeds een eigen aangifte in en worden afzonderlijk belast.

Wie is wat?

a. Echtgenoten of gehuwden

Zij die:

- gehuwd zijn vóór 1 januari 2020 en in 2020 niet wettelijk gescheiden zijn;
- wettelijk samenwonen vóór 1 januari 2020 en deze samenwoning niet hebben beëindigd;
- in de loop van 2020 feitelijk gescheiden zijn.

Wat zijn wettelijk samenwonenden?

Het Belgisch Burgerlijk Wetboek definieert wettelijk samenwonen als volgt:

‘onder wettelijke samenwoning wordt de toestand van samenleven verstaan van twee personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd door middel van een geschrift dat tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeenschappelijke woonplaats’.

Verder wordt er bepaald dat de wettelijke samenwoning ophoudt wanneer één van de partijen in het huwelijk treedt of overlijdt, of wanneer er een einde aan wordt gemaakt hetzij in onderlinge overeenstemming, hetzij eenzijdig door één van de samenwonenden. Dit laatste kan door middel van een schriftelijke verklaring die tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. De ambtenaar van de burgerlijke stand zal opnieuw melding maken van de beëindiging van de wettelijke samenwoning in het Rijksregister.

b. Alleenstaanden

Zij die niet gehuwd zijn. Het gaat hier om personen die niet of niet meer gehuwd zijn of personen die niet of niet meer wettelijk samenwonen.

In de praktijk gaat het om:

- alleenstaanden;
- feitelijk samenwonenden;
- wettelijk gescheiden, ook bij echtscheiding in 2020;
- ex-wettelijk samenwonenden, ook bij herroeping van contract in 2020;
- weduwnaars en weduwen, ook bij overlijden van de partner in 2020
- na overlijden van een wettelijk samenwonende partner, ook bij overlijden in;
- bij huwelijk of samenlevingscontract in 2020;
- bij feitelijke scheiding van vóór 2020

2. Hoe worden gehuwden en wettelijk samenwonenden belast?

Sinds aanslagjaar 2005 worden alle inkomsten, aftrekbare bestedingen en uitgaven die recht geven op een belastingvermindering gedecumuleerd.

a. Beroepsinkomsten

Twee beroepsinkomsten: de 'decumul'

De beroepsinkomsten worden afzonderlijk belast en beide bedragen worden daarna samengeteld. Wanneer echter één van beiden minder verdient dan 11 090 euro of geen 30% van de totale beroepsinkomsten, wordt de regel van het 'huwelijksquotiënt' toegepast.

Eén beroepsinkomen: eerst 'het huwelijksquotiënt' en dan decumul

De partner zonder beroepsinkomsten krijgt fictief 30% van de beroepsinkomsten van de ander toebedeeld met een maximum van 11 090 euro. Na deze opdeling worden zij apart belast en worden beide bedragen samengeteld.

! **Opgelet!** Sinds aanslagjaar 2019 wordt het fiscale voordeel van het huwelijksquotiënt ingeval van emigratie of immigratie nog slechts 'pro rata temporis' toegekend (= X/12den).

b. Onroerende inkomsten en intresten

Vraag: Gehuwd met welk huwelijksstelsel?

Gemeenschap van goederen of wettelijk stelsel:

Bij ieder voor 50% (ook indien woning slechts eigendom is van één van beiden want de opbrengst van het goed – zijnde het KI – is gemeenschappelijk);

Scheiding van goederen en wettelijk samenwonenden:

Vraag: wie is eigenaar en volgens welke verhouding? Volgens deze verhouding moet de opsplitsing worden gemaakt en wordt het onroerend inkomen belast bij elke partner.

c. Diverse inkomsten

Ontvangen onderhoudsuitkeringen worden belast in hoofde van de partner aan wie ze zijn toegekend. De andere diverse inkomsten: afhankelijk van het huwelijksstelsel (zie b. hierboven).

d. Aftrekbare bestedingen

Deze bedragen worden met uitzondering van de door één partner betaalde onderhoudsuitkeringen, evenredig afgetrokken van het netto-inkomen van iedere partner.

e. Uitgaven die recht geven op een belastingvermindering

Een uitgave enkel door één partner gedaan (vb. pensioensparen) geeft enkel een vermindering op de belasting van die partner.

Sinds aanslagjaar 2013 is het de algemene regel dat voor alle belastingverminderingen de omdeling van de belastingvermindering tussen echtgenoten (en wettelijk samenwonenden) bij wie dus een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, evenredig gebeurt in functie van het belastbaar inkomen van elk van de partners ten opzichte van de som van de inkomsten van de beide partners. Bijvoorbeeld: giften, uitgaven voor kinderopvang, dienstencheques, enz.

Toch wordt niet elke belastingvermindering bij een gemeenschappelijke aanslag onderling in de belastingberekening verdeeld volgens ieders aandeel in het belastbaar inkomen. Bij de vermindering voor intresten bijvoorbeeld gebeurt dit enkel voor de gewestelijke vermindering van intresten en niet voor de federale vermindering waar de automatische overdracht van het saldo van de intresten van de ene partner naar de andere partner behouden blijft.

3. Kinderen en andere personen ten laste

Het is van groot belang te weten welke personen u fiscaal ten laste kunt nemen aangezien dit voor u voordelen biedt wat betreft de berekening van de belasting, de onroerende voorheffing, ... Kinderen en andere personen ten laste geven recht op een verhoging van de belastingvrije som.

a. Wie kan fiscaal ten laste zijn?

- a. uw afstammelingen: kinderen, kleinkinderen, pleegkinderen, ...;
- b. uw ascendenten: ouders, grootouders, ...;
- c. uw broers en/of zussen;
- d. personen van wie u ten laste bent geweest toen u kind was (mensen die u in hun gezin hebben opgenomen);
- e. een kind dat financieel volledig of hoofdzakelijk aan uw zorgen is toevertrouwd (vb. het kind van uw feitelijk samenwonende partner kan ten laste van u genomen worden).

Een echtgeno(o)t(e) of samenwonende partner (wettelijk of feitelijk) kan nooit ten laste zijn.

b. Welke voorwaarden moeten vervuld zijn?

Deze personen moeten op 1 januari 2021 deel uitmaken van uw gezin.

Wanneer ouders gescheiden leven, is hun kind ten laste van de ouder bij wie het kind hoofdzakelijk verblijft (ouder met hoederecht).

Co-ouderschap

Onder bepaalde voorwaarden wordt bij co-ouderschap het voordeel van de bijkomende belastingvrije sommen automatisch tussen de beide (niet samenwonende) ouders verdeeld. Het co-ouderschap dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- er moet ten laatste op 1 januari 2021 een geregistreerde of een door een rechter gehomologeerde overeenkomst bestaan waarin uitdrukkelijk vermeld wordt dat de huisvesting van die kinderen gelijkmatig verdeeld is over de beide belastingplichtigen en dat zij bereid zijn de bijkomende belastingvrije sommen te verdelen;
- of
- er moet ten laatste op 1 januari 2021 een rechterlijke beslissing genomen zijn waarin uitdrukkelijk bepaald wordt dat de huisvesting van die kinderen gelijkmatig is verdeeld over beide belastingplichtigen.

Deze verdeling van fiscaal co-ouderschap zal **niet** gebeuren indien één van de ouders onderhoudsuitkeringen aftrekt die hij/zij heeft betaald voor de kinderen.

De verdeelbare belastingvrije sommen betreffen **'alle'** bijkomende belastingvrije sommen inclusief **'alleenstaande ouder'** conform de individuele situatie van elke ouder.

Fiscaal co-ouderschap uitgebreid tot meerderjarige kinderen

Volgens het Burgerlijk Wetboek zijn enkel minderjarige kinderen onderworpen aan het ouderlijk gezag. Aangezien het 'gezamenlijk uitoefenen van het ouderlijk gezag' een cruciale voorwaarde is om co-ouderschap te kunnen toepassen en meerderjarige kinderen niet aan het ouderlijk gezag zijn onderworpen, was tot voor kort het fiscaal co-ouderschap over meerderjarige kinderen uitgesloten.

De fiscale wetgeving heeft de verwijzing naar 'gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag' geschrapt en verwijst nu naar de onderhoudsplicht tegenover hun kinderen (art. 203 BW). De onderhoudsplicht stopt niet bij meerderjarigheid van het kind maar loopt dus verder tot na de meerderjarigheid indien het kind zijn/haar opleiding nog niet voltooid heeft. De nieuwe regeling geldt sinds aanslagjaar 2017.

Bij een **feitelijk samenwonend ongehuwd** koppel kunnen de gemeenschappelijke kinderen niet tegelijkertijd als ten laste van de vader en de moeder aangemerkt worden. Deze kinderen zijn ten laste van de ouder die 'in feite' aan het hoofd staat van dat gezin. Wie van beiden dit is, moet worden uitgemaakt aan de hand van de feitelijke gegevens. Sommige personen worden geacht toch deel te blijven uitmaken van het gezin hoewel ze er niet dagelijks aanwezig zijn (vb. student op kot). Een kind of persoon, op 1 januari 2020 ten laste maar in de loop van 2020 overleden, wordt beschouwd als deel uitmakend van het gezin op 1 januari 2021. Een doodgeboren kindje kan als ten laste worden beschouwd.

Kinderen die nog ten laste zijn mogen in 2020 niet meer dan respectievelijk 3 380 euro of 4 880 euro netto bestaansmiddelen hebben genoten.

De grens van 3 380 euro netto geldt voor personen ten laste van een echtpaar. Het maximum van 4 880 euro netto geldt voor kinderen van alleenstaanden; dit bedrag wordt opgetrokken tot 6 200 netto voor een gehandicapt kind. 'Bestaansmiddelen' omvatten inkomsten van de persoon ten laste zoals eigen bezoldigingen. Er wordt geen rekening gehouden met o.a. studiebeurzen, kinderbijslag en achterstallig onderhoudsgeld. Gewone onderhoudsuitkeringen van kinderen worden tot een bedrag van 3 380 euro per jaar voortaan niet meer aangemerkt als bestaansmiddel.

! **Opgelet!** Sinds aanslagjaar 2018 wordt bij emigratie of immigratie de toegelaten bestaansmiddelen voor personen ten laste nog slechts 'pro rata temporis' toegepast (= X/12den).

De eerste 2 820 euro verdiend in het kader van een arbeidsovereenkomst voor studenten, worden evenmin beschouwd als bestaansmiddelen. Het vrijgestelde bedrag geldt eveneens voor de baten van een student-zelfstandige en voor bezoldigingen in het kader van alternerend leren.

Voor inwonende ouders of broers of zussen boven de 65 jaar wordt het pensioeninkomen tot 27 230 euro evenmin aanzien als bestaansmiddelen.

4. Inkomsten van kinderen

Onderhoudsgeld voor kinderen, de alimentatie dus, vormt een inkomen voor een kind dus het is niet voor de ouder die de gelden ontvangt. Kinderen vanaf 16 jaar moeten een aangifte indienen als er onderhoudsuitkeringen voor hen worden betaald. Ook als het bedrag onder de belastingvrije som ligt (8 990 euro).

Kinderen jonger dan 16 jaar zijn alleen verplicht een aangifte in te dienen als het bedrag van de onderhoudsgelden meer bedraagt dan de belastingvrije som. Het gaat hier wel om netto-bestaansmiddelen (d.w.z. het brutobedrag verminderd met 20% forfaitaire kosten).

Ook jobstudenten moeten een belastingaangifte indienen. Dat kan eenvoudig en snel via **MyMinfin.be**. Wilt u toch liever de aangifte op papier indienen, en u heeft vóór 1 juni nog geen aangifteformulier ontvangen, dan zal u zelf een formulier moeten aanvragen bij uw belastingkantoor. In de aangifte vermeldt u alle belastbare inkomsten, d.w.z. ook het deel van de (eventuele) onderhoudsuitkeringen en de bezoldigingen dat niet als bestaansmiddelen wordt beschouwd en waarmee dus geen rekening wordt gehouden om te bepalen of u nog ten laste van uw ouders bent.

III Belastbare inkomsten

1. De onroerende inkomsten

Inkomsten van in België of in het buitenland gelegen onroerende goederen zijn de eerste categorie van aan te geven belaste inkomsten.

a. Principe van belasting

Het belastbaar inkomen is het kadastraal inkomen (KI) van het onroerend goed wanneer u er zelf in woont.

Dit KI stelt de normale huurwaarde voor van 1 jaar. Dit bedrag wordt voor alle onroerende goederen vastgelegd voor een langere periode (algemene perequatie). De thans gebruikte KI's zijn de weergave van de huurwaarden van 1975.

Het kan ook gebeuren dat u uw huis verbouwt waardoor het een meerwaarde krijgt. In dit geval wordt een bijzondere perequatie – een herziening van het KI – doorgevoerd. U moet het Bestuur van het Kadaster op de hoogte brengen van de verbouwingen binnen de 30 dagen na de voltooiing van de werken. Werken door energiebesparende uitgaven kunnen enkel leiden tot een verhoging van het KI indien aan de woning een beduidend nieuw comfortelement is toegevoegd, vb. de installatie van een centrale verwarming. Indien het enkel gaat over werken bedoeld om louter energie te besparen (vb. isolatiewerken) zonder impact op de huurwaarde van het onroerend goed, dan is er geen reden om het KI te herschatten.

De KI's worden jaarlijks geïndexeerd. Voor het aanslagjaar 2021 wordt het KI vermenigvuldigd met 1,8492 (vb.: KI: 1500 euro → aanslagjaar 2021 KI = 2 773,80, afgerond 2 774 euro). In de aangifte vermeldt u het niet geïndexeerde bedrag.

b. Uitzonderingen

1. Als u uw huis gebruikt voor beroepsdoeleinden, behoort dit tot uw beroepsinkomsten;
2. voor uw tweede woning wordt het KI vermenigvuldigd met 1,40;
3. als u uw huis verhuurt aan een derde voor privédoeleinden, wordt het KI vermenigvuldigd met 1,40;
4. als u uw huis verhuurt aan een natuurlijk persoon voor professionele doeleinden of aan een rechtspersoon, bestaat het belastbaar inkomen uit de netto-huurprijs en de huurlasten, met minimum het KI.

c. De gewone intrestafrek wordt belastingvermindering

Zie 10.4.e Woonfiscaliteit na de zesde staatshervorming.

d. Absolute vrijstelling KI 'eigen woning'

Sinds aanslagjaar 2006 is het KI van de eigen woning een vrijgesteld onroerend inkomen indien u:

- geen intresten meer inbrengt van een lening aangegaan vóór 01.01.2005;
- intresten inbrengt van een lening aangegaan vanaf 01.01.2005.

Sinds aanslagjaar 2015 heeft de wetgever de **absolute vrijstelling ingevoerd voor het inkomen van de eigen woning**. Dit betekent concreet dat u niet langer het KI van de eigen woning moet aangeven in uw belastingaangifte zelfs wanneer u nog oude fiscale voordelen aanvraagt. Door deze absolute vrijstelling verdwijnt ook de vroegere woningaftrek en de verrekening van de onroerende voorheffing. Dit laatste werd omgevormd tot een gewestelijke belastingvermindering.

2. De beroepsinkomsten

Deze categorie bestaat uit volgende 7 soorten inkomsten:

1. bezoldigingen van werknemers;
2. bezoldigingen van bedrijfsleiders;
3. landbouw-, nijverheids- en handelswinsten;
4. baten van vrije beroepen;
5. winsten en baten in verband met een voorheen uitgeoefende beroepswerkzaamheid;
6. vervangingsinkomsten: pensioenen, brugpensioenen, werkloosheidsuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsvergoedingen, enz.;
7. auteursrechten.

In deze brochure beperken we ons tot de bespreking van de bezoldigingen van de werknemers en daarmee gepaard gaand de beroepskosten en de vervangingsinkomsten.

a. Bezoldigingen

De aan te geven inkomsten vindt u terug op de fiscale fiche 281.10 die de werkgever u overhandigt om uw aangifte correct te kunnen invullen. De belangrijkste componenten van deze bezoldiging zijn:

Het loon

Het belastbaar loon is uw brutoloon verminderd met de RSZ-bijdragen.

Als u geen fiscale fiche ontvangt, moet u toch uw beroepsinkomsten aangeven (vb. aan de hand van uw loonfiches). Voor arbeiders uit de bouwsector bevat het bedrag van de lonen (op de fiscale fiche) automatisch de getrouwheidszegels van 9%. De 2% (weer- verletzegels), worden aangegeven bij de vervangingsinkomsten (rubriek andere).

Het vakantiegeld

Voor arbeiders wordt dit nog steeds apart uitbetaald door een vakantiekas, voor bedien- den zit dit bedrag begrepen in het geheel van de belastbare bezoldigingen.

Achterstallige lonen en opzegvergoedingen

Deze inkomsten worden afzonderlijk op de fiscale fiche meegegeven omdat zij afzonder- lijk zullen belast worden (zie later).

Voordelen van alle aard

De aan te geven waarde van de voordelen van alle aard zijn meestal vervat in het geheel van de belastbare bezoldigingen. Hieronder zijn begrepen o.a. kosteloze beschikking over onroerende goederen, gebruik van een firmawagen, leningen tegen verminderde rentevoet, enz.

Terugbetaling door de werkgever van het woon-werkverkeer

Wanneer uw werkgever tussenkomt in de verplaatsingskosten van uw woon-werkver- keer, is dit bedrag volledig of gedeeltelijk vrijgesteld van belasting.

Trekt u uw werkelijke beroepskosten af dan hebt u in geen geval recht op belastingvrij- stelling van de tussenkomst.

Indien u opteert voor de toepassing van de forfaitaire beroepskosten, is de terugbetaling door de werkgever van de reiskosten voor het woon-werkverkeer als volgt vrijgesteld van belasting:

- a. u gebruikt het openbaar vervoer: de vergoeding van uw werkgever voor het gebruik van het openbaar vervoer is volledig vrijgesteld.
- b. u maakt gebruik van het georganiseerd gemeenschappelijk vervoer: de vergoeding voor dergelijk georganiseerd vervoer is vrijgesteld van belastingen, en wel tot aan de prijs van een treinabonnement 1ste klasse voor een zelfde afstand.
- c. u gebruikt de eigen auto of motor: u hebt recht op een belastingvrijstelling van 410 euro.
- d. u gebruikt een bedrijfswagen: ook als uw werkgever u kosteloos een bedrijfswagen of -motor ter beschikking stelt, hebt u recht op een belastingvrijstelling van maximaal 410 euro.

Sinds 1 januari 2018 hebben bepaalde werknemers recht op een mobiliteitsvergoeding, ook wel cash for car geheten. De vergoedingen die de werkgever heeft toegekend voor woon-werkverplaatsingen in het kader van de cash for car zijn vrijgesteld tot maximum 410 euro. In de praktijk bleek de regeling zeer weinig toegepast. Bovendien vernietigde het Grondwettelijk Hof begin vorig jaar de cash for car-regeling. De werknemers die er gebruik van maakten, hadden nog tot eind 2020 recht op deze vergoeding. De afschaffing zal bijgevolg pas volgend aanslagjaar effect hebben. Vanaf aanslagjaar 2020 verscheen als alternatief het mobiliteitsbudget (inwisseling van een bedrijfswagen in een mobiliteitsbudget). Bij een mobiliteitsbudget zijn er 3 pijlers van mogelijke bestedingsopties (pijler 1 een milieuvriendelijke wagen, pijler 2 alternatieve en duurzame transportmiddelen en pijler 3 het resterend deel mobiliteitsbudget). Merk op dat het mobiliteitsbudget maximaal mag overeenstemmen met de jaarlijkse totale brutokosten van de firmawagen.

Bij een combinatie mag u de verschillende vrijstellingen voor ieder vervoermiddel combineren. De specifieke bedragen telt u samen. Als uw werkgever geen aparte vergoeding voor ieder vervoermiddel betaalt, maar wel een alles omvattende vergoeding, wordt eerst de vrijstelling van 410 euro toegepast. Vervolgens komt de vrijstelling voor het openbaar vervoer en ten slotte die voor het georganiseerd gemeenschappelijk vervoer.

Syndicale premie

Indien u een syndicale premie van de ACLVB hebt ontvangen dan moet u deze aangeven als inkomsten. In principe wordt een vakbondspremie tot de eigenlijke bezoldigingen van een werknemer gerekend. Deze worden aangegeven in Vak IV – Rubriek 1. Wedden, lonen enz. – b) die niet op de fiche zijn vermeld. Dit bedrag moet u dan optellen met de andere bedragen van rubriek 1.

! **Opgelet!** Indien u de syndicale premie ontvangen hebt in een periode dat u niet werkte, wordt de premie anders belast. De vakbondspremie ontvangen tijdens een periode van werkloosheid is bijvoorbeeld belastbaar als werkloosheidsuitkering (vak IV – code 260); vakbondspremies ontvangen tijdens een periode van SWT zijn als SWT belastbaar (code 281).

Daartegenover staat wel dat u uw lidgeld mag inbrengen als u de werkelijke beroepskost bewijst (zie hieronder b.2 Werkelijke beroepskosten). Bewijst u de werkelijke beroepskosten niet, dan is het syndicale lidgeld begrepen in het kostenforfait en kan u de bijdrage niet inbrengen bovenop het forfait.

Niet belastbare bezoldigingen, vergoedingen of voordelen

Er zijn een heleboel niet belastbare vergoedingen, voordelen of uitkeringen zoals maaltijd-, sport- en cultuurcheques, bezoldiging flexi-jobs, overuren horeca, sociale vergoedingen, morele schadevergoedingen enz.

Slechts enkele worden hieronder toegelicht.

Niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen (de loonbonus)

Werkgevers kunnen aan al hun werknemers of een omschreven groep van werknemers op een sociaal en fiscaal gunstige manier een bonus toekennen. De uitkering van de loonbonus is afhankelijk van het bereiken van objectief meetbare en collectieve doelstellingen. De maximumbedragen worden elk jaar geïndexeerd. Voor het inkomstenjaar 2020 (aj. 2021) kon aan de werknemers een belastingvrije loonbonus worden uitgereikt van bruto 3 413 euro (sociaal plafond). Dit bedrag is onderworpen aan 13,07% solidariteitsbijdrage (sinds 1 januari 2013) zodat het maximaal bruto vrijgestelde bedrag 2 968 euro is.

Het ontvangen bedrag staat vermeld op de fiscale fiche en moet u overnemen in uw aangifte. Is er meer ontvangen dan wordt u belast op het overschreden gedeelte.

Werkgeverstussenkomst m.b.t. PC-privé

De werkgeverstussenkomst in de aankoop van een PC-configuratie door een werknemer met een bruto belastbaar inkomen van maximaal 35 760 euro, is tot 910 euro vrijgesteld van belasting. De ontvangen som moet op de aangifte vermeld worden, die u vervolgens zelf opnieuw moet vrijstellen zodat u niet belast zou worden. Ook hier zal u vanaf dit aanslagjaar bij emigratie of immigratie het fiscale voordeel slechts genieten 'pro rata temporis' (= X/12den).

Gewestelijke opleidingspremies

Sinds aanslagjaar 2020 geldt een nieuwe belastingvrijstelling ten voordele van bepaalde opleidingspremies die de gewesten of de Duitstalige gemeenschap toekennen aan uitkeringsgerechtigde werklozen die een opleiding volgen met het oog op een tewerkstelling in een knelpuntberoep. De vrijstelling is beperkt tot 360 euro.

b. Beroepskosten

Iedereen heeft recht op een vermindering van zijn beroepsinkomsten voor gemaakte kosten. Eén van de maatregelen van de taxshift om het netto-inkomen van de werknemers te verhogen, is het optrekken van het wettelijk kostenforfait. U kunt uw werkelijk gemaakte kosten in mindering brengen. Doet u dit niet, dan hebt u automatisch recht op een forfaitaire aftrek. Deze forfaitaire aftrek zal ook door de fiscus worden toegepast indien het voor u voordeliger is dan de inbreng van werkelijke kosten.

b.1 Forfaitaire aftrek beroepskosten werknemers

Voor inkomstenjaar 2020 (aj. 2021) wordt het kostenforfait berekend tegen een uniform tarief van 30% en het maximale bedrag stijgt naar 4 880 euro. De forfaitaire aftrek van de beroepskosten wordt dus niet langer progressief berekend.

! **Opgelet!** De forfaitaire beroepskosten worden ‘pro rata temporis’ toegepast bij emigratie of immigratie (sinds aanslagjaar 2018)

Als de afstand tussen uw woonplaats en uw werk op 1 januari 2021 75 km of meer bedroeg en u niet kiest voor aangifte van uw ‘werkelijke beroepskosten’, kunt u in uw aangifte het bijkomende forfait vermelden dat voor u geldt. U moet wel een bijlage toevoegen waarop u de plaats van uw werk op 1 januari 2021 vermeldt en de afstand uitgedrukt in kilometer tussen die plaats en uw woonplaats.

Afstand tussen uw woonplaats en uw werk	Bijkomende forfait
van 75 km tot 100 km	75 euro
van 101 km tot 125 km	125 euro
meer dan 125 km	175 euro

b.2 Werkelijke beroepskosten

b.2.1 Kosten voor auto en motorvoertuigen

a. Woon-werkverkeer

In geval van vaste werkplaats

Wanneer u het woon-werkverkeer aflegt met uw eigen wagen, worden de kosten forfaitair bepaald. Financierings- en mobilfoonkosten zijn niet in dit forfait begrepen. De kosten zelf moet u niet bewijzen, wel het effectief gebruik van de wagen en de afgelegde kilometers.

De totale kostprijs voor uw woon-werkverkeer berekent u volgens de formule:
 $0,15 \text{ euro} \times \text{aantal kilometer per enkel traject} \times \text{aantal trajecten per dag} \times \text{aantal gewerkte dagen}$.

Dit forfait is **niet** van toepassing wanneer u het woon-werkverkeer aflegt met een motorfiets of met de wagen wanneer u geen vaste werkplaats heeft. Hiervoor geldt de regeling omschreven in punt b hierna.

Onder vaste werkplaats wordt verstaan: de plaats waar de aanwezigheid van een werknemer tijdens het belastbaar tijdperk 40 dagen of meer bedraagt. Deze 40 dagen moeten niet noodzakelijk op elkaar volgen.

b. Andere beroepsverplaatsingen

Tot en met aanslagjaar 2018 bestond er in alle gevallen een beperking tot 75%. Sinds aanslagjaar 2019 zijn de 'vaste' autokosten ook in de personenbelasting aftrekbaar volgens het percentage dat ook wordt toegepast in de vennootschapsbelasting en dus afhankelijk van CO₂-uitstoot. Er wordt wel nog een uitzondering gemaakt voor auto's die gekocht zijn vóór 1 januari 2018; zij geven recht op een minimale aftrek van 75%. Brandstofkosten zijn nog steeds voor 75% aftrekbaar en de kosten van een financiering voor 100%.

Vanaf aanslagjaar 2021 wordt de aftrek van autokosten zowel in de personenbelasting als de vennootschapsbelasting bepaald volgens volgende formule: $120\% - (0,5\% \times \text{coëfficiënt} \times \text{CO}_2\text{-uitstoot})$ (de coëfficiënt is verschillend naargelang diesel? elektrisch of CNG) . Het aftrekpercentage is maximum 100% en minimum 50%.

Van deze kosten, die u moet bewijzen, moet u het beroepsgedeelte in aanmerking nemen. M.a.w. u vermenigvuldigt deze kosten met de verhouding tussen enerzijds de jaarlijks afgelegde kilometers voor het beroep (met uitzondering van de afgelegde kilometers tussen woonst en plaats van tewerkstelling) en anderzijds de in dat jaar totaal afgelegde kilometers.

b.2.2 Andere vervoermiddelen woon-werkverkeer

De mogelijkheid om werkelijke kosten gemaakt voor woon-werkverkeer in te brengen, werd uitgebreid naar het gebruik van andere vervoermiddelen. Legt u het traject af anders dan met de eigen wagen, bijvoorbeeld met het openbaar vervoer, mag u eveneens 0,15 euro per afgelegde kilometer aanrekenen, maar slechts voor maximum 100 km per enkel traject.

Om het gebruik van de fiets (rijwiel of speed pedelec) naar het werk te stimuleren is er een hogere belastingvrije kilometervergoeding voor woon-werkverplaatsing per fiets gelijk aan 0,24 euro per werkelijk afgelegde kilometer (aj. 2021).

Met andere vervoermiddelen wordt bedoeld alle andere mogelijkheden dan de wagen: te voet, per fiets, trein, bus, brommer of motorfiets. Dit forfait van 0,15 euro per km met een maximum van 100 km enkele reis geldt bij gebrek aan bewijs van eventuele hogere kosten. Als u m.a.w. kan bewijzen dat de werkelijke kosten verbonden aan andere vervoermiddelen dan de auto hoger liggen, kunnen deze hogere kosten worden ingebracht. Zo kunnen kosten i.v.m. de motorfiets of een treinbiljet 1ste klasse hiervoor in

aanmerking komen. Voor de eigen wagen is dit echter uitgesloten: hier is het maximum 0,15 euro per km voor heel het traject.

Ook carpoolers mogen van deze regeling gebruik maken. Rijdt u mee met een vriend of een collega naar het werk, dan mag u de werkelijk betaalde vergoeding of een forfait van 0,15 euro per kilometer (met een maximum van 100 km per traject) fiscaal inbrengen. Dat forfait kan u eveneens inbrengen als u helemaal niets betaalt voor het carpoolen.

b.2.3 Diverse kosten

- huurprijs of intresten van de lening, onderhouds- en energiekosten voor het onroerend goed dat voor uw beroep werd aangewend;
- kledij: alleen kosten van specifieke werkkledij;
- restaurantkosten ten belope van 69%;
- telefoonkosten, kantoorbenodigdheden, vakliteratuur, ...;
- kosten vakbondswerk voor afgevaardigden.

Wist u dat uw jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage voor de ACLVB eveneens aftrekbaar is als beroepskost?

Als u werkloos bent mag u het bedrag dat u betaalde rechtstreeks aftrekken van de werkloosheidsuitkeringen, bent u met SWT dan mag u het betaalde lidgeld rechtstreeks aftrekken van uw SWT. Dit bedrag staat ook vermeld op de fiscale fiche die u van uw vakbond ontvangt.

Loontrekkenden kunnen hun werkelijke beroepskosten (waaronder hun jaarlijks lidgeld aan de vakbond) aangeven in hun belastingaangifte.

Kiest u voor het wettelijk kostenforfait, dan is de vakbondsbijdrage begrepen in dat kostenforfait en kan u die bijdrage niet inbrengen bovenop het kostenforfait.

c. Vervangingsinkomsten

Dit zijn o.a.:

- ouderdoms-, rust- en overlevingspensioenen;
- werkloosheidsvergoedingen;
- ziekte- en invaliditeitsvergoedingen;
- stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT).

Voor deze vervangingsinkomsten wordt een belastingvermindering toegekend. Er worden wel geen beroepskosten in mindering gebracht.

De uitbetalingsinstelling zal een fiscale fiche bezorgen met de aan te geven inkomsten erop vermeld. Werklozen en SWT'ers mogen van het aan te geven bedrag aan werkloosheidsuitkeringen de betaalde vakbondsbijdragen in mindering brengen.

3. De diverse inkomsten

Deze omvatten een aantal componenten die niet onder de drie vorige inkomstencategorieën kunnen worden ondergebracht, o.a.:

- inkomsten uit onderverhuring of overdracht van huur van onroerende goederen;
- ontvangen bedragen uit de verhuring van jacht-, vis- en vogelvangstrechten;
- winsten of baten betaald uit toevallige prestaties, speculaties of diensten (m.a.w. deze die behaald zijn buiten de beroepswerkzaamheid);
- ontvangen onderhoudsuitkeringen;
- eerder uitzonderlijk: inkomsten uit deeleconomie, occasionele diensten tussen burgers en vergoedingen voor verenigingswerk.

4. Roerende inkomsten

Het algemene tarief van de roerende voorheffing (RV) is 30%.

Daarop worden nog enkele uitzonderingen gemaakt zoals:

- inkomsten uit 'gewone spaardeposito's': 15% (de eerste schijf van 980 euro is wel nog vrijgesteld maar is gehalveerd t.o.v. de vorige jaren);
- dividenden VVPR: 20% of 15%;
- inkomsten uit auteursrechten: 15% tot aan de eerste schijf van 62 090 euro;
- ...

Naast de 30% en 15%, bestaat er ook nog een RV van 17% en 5%.

In de mate waarin de RV op regelmatige wijze is ingehouden, moeten de normale inkomsten niet meer worden aangegeven in de personenbelasting. Een belangrijke uitzondering zijn de auteursrechten: zelfs als er RV wordt ingehouden moeten de inkomsten nog vermeld worden in de aangifte.

IV Berekening van de belasting

De zesde staatshervorming heeft de belastingberekening grondig door elkaar geschud en dit sinds enkele aanslagjaren. Een overzicht.

1. Financiering, autonomiefactor en opcentiemen

Vóór de zesde staatshervorming kregen de gewesten een jaarlijkse dotatie van de federale overheid. Sinds aanslagjaar 2015 is deze dotatie omgezet in een gewestelijke personenbelasting. De gewesten heffen opcentiemen op de personenbelasting.

Schematisch: gewesten vóór en na de zesde staatshervorming

Vóór de zesde staatshervorming	Na de zesde staatshervorming
<ul style="list-style-type: none">• Dotaties vanuit de PB (= ± 26% PB)• Successie- en registratierechten• Onroerende voorheffing• Verkeersbelasting, BIV, eurovignet• Eigen niet-fiscale ontvangsten (legaten, schenkingen)	<ul style="list-style-type: none">• Opcentiemen op 'gereduceerde personenbelasting staat' (van ± 26% PB voor de aanslagjaren 2015, 2016 en 2017 naar 24,957% in aanslagjaren 2018, 2019, 2020 en 2021)• Dotaties i.v.m. nieuwe bevoegdheden• Successie- en registratierechten• Onroerende voorheffing• Verkeersbelasting, BIV, eurovignet• Eigen niet-fiscale ontvangsten (legaten, schenkingen)

Ook voor aanslagjaar 2021 blijft men de personenbelasting berekenen aan de hand van de federale inkomensschaal met belastingtarieven die naargelang het inkomen oplopen van 25% tot 50%, d.i. de **'personenbelasting staat'** (zie verder). De gewesten hebben dus geen eigen inkomensschaal met eigen tarieven.

De 'personenbelasting staat' wordt nadien gereduceerd met de zogenaamde **'autonomiefactor'**, ook voor aanslagjaar 2021 vastgelegd op **24,957%**. De autonomiefactor bepaalt het toegekende aandeel in de personenbelasting aan de gewesten.

Op die gereduceerde basis heffen de gewesten **opcentiemen**. De Bijzondere Financieringswet bepaalde het % van de opcentiemen (voorlopig) op 35,117% (tot en met aanslagjaar 2017). Sinds aanslagjaar 2018 bedraagt dit voor Vlaanderen en Wallonië 33,257% en voor Brussel 32,591%.

2. Berekeningsgrondslag

Zoals hoger vermeld is de grondslag van de berekening van de opcentiemen de ‘gereduceerde belasting staat’ (= belasting staat – autonomiefactor).

De federale basisbelasting is de belasting, na toepassing van de federale belastingtarieven op de inkomsten (zie verder) maar vóór toepassing van:

- de belastingvermindering voor gezinslasten (= toekenning belastingvrije sommen en toeslagen personen ten laste);
- de belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten;
- de belastingvermindering voor buitenlandse inkomsten.

Bovenstaande belastingverminderingen worden toegekend vóór de bepaling ‘belasting staat’. De federale overheid blijft bevoegd voor deze belastingverminderingen.

Alle andere belastingverminderingen worden nadien aangerekend: de federale belastingverminderingen op de ‘gereduceerde belasting staat’ en de (oude en nieuwe) gewestelijke belastingverminderingen op de gewestelijke opcentiemen.

MODEL UITGEBREIDE OPCENTIEMEN

Samenstelling van het belastbaar inkomen		
+ netto onroerend inkomen + netto inkomen uit roerende goederen en kapitalen + netto beroepsinkomen + netto divers inkomen – aftrek van het netto inkomen: onderhoudsgelden = belastbaar inkomen (gezamenlijk BI + afzonderlijk BI)		
Berekening van de belasting		
belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten	– basisbelasting volgens tariefschaal op GBI – belasting op de belastingvrije som	
	= om te slane belasting – vermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten – vermindering voor inkomsten uit het buitenland	
	= hoofdsom	

samenvoeging van de belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten en de hoofdsom op de gezamenlijk belaste inkomsten		
belasting op interesten, dividenden, royalty's, loten van effecten van leningen en als diverse inkomsten belaste meerwaarden op effecten en waarden	= belasting op de andere inkomsten	
	= belasting Staat – (belasting Staat × autonomiefactor)	
	= gereduceerde belasting Staat	+ gewestelijke opcentiemen op gereduceerde belasting Staat
– andere federale belastingverminderingen		+ gewestelijke belastingvermeerderingen – gewestelijke kortingen – gewestelijke belastingverminderingen
saldo indien = 0 eventueel nog te verminderen met het niet verrekenbare deel van federale belastingverminderingen dat kan worden aangerekend op het positieve saldo van het gewest.		saldo indien = 0 eventueel nog te verminderen met het niet verrekenbare deel van gewestelijke kortingen en belastingverminderingen dat kan worden aangerekend op het positieve saldo van federaal.
= federale personenbelasting (kan negatief zijn)		= gewestelijke personenbelasting (kan negatief zijn)
= totale belasting (kan nooit negatief zijn)		
<ul style="list-style-type: none"> + federale belastingvermeerderingen – federale verrekenbare niet terugbetaalbare bestanddelen – federale en gewestelijke terugbetaalbare belastingkredieten – federale verrekenbare en terugbetaalbare bestanddelen + opcentiemen gemeente en agglomeratie op de 'totale belasting' = verschuldigde of terug te storten belasting 		

3. Roerende inkomsten

De Bijzondere Financieringswet maakt een uitzondering voor de meeste roerende inkomsten. De belasting erop wordt niet gereduceerd met de autonomiefactor van 24,957%. Ook de gewesten kunnen geen opcentiemen heffen op de belasting op die

roerende inkomsten zoals dividenden, interesten enzovoort. Deze belasting blijft dus federaal (via de roerende voorheffing).

4. Fiscale woonplaats

Welk gewest is bevoegd of anders gezegd waar betaalt u de gewestelijke opcentiemen en kan u genieten van gewestelijke fiscale voordelen en belastingverminderingen.

Bevoegd is het gewest waar u uw fiscale woonplaats heeft op 1 januari van het aanslagjaar.

De fiscale woonplaats is de plaats waar de belastingplichtige feitelijk woont, en die valt niet altijd samen met het adres waar u gedomicilieerd bent. Bij gehuwden en wettelijk samenwonenden is dat de plaats waar het gezin is gevestigd. Bij een feitelijke scheiding, én geen verblijf meer in hetzelfde gewest, neemt men als criterium de laatste gezamenlijke verblijfplaats.

5. De belasting

De belasting wordt berekend zowel op het belastbaar netto-inkomen als op de belastingvrije sommen. Voor gehuwden zal deze berekening voor elk afzonderlijk gebeuren. Achteraf worden beide bedragen samengeteld zodat men de uiteindelijke gezinsbelasting verkrijgt. Personen ten laste komen bij de echtgenoot met het hoogste beroepsinkomen. De belasting wordt berekend op een progressieve wijze.

Dit betekent dat het percentage aan verschuldigde belasting stijgt naargelang uw inkomen stijgt. De schijf van 30% is afgeschaft, zodat een groter deel van het inkomen belast wordt aan een lager tarief, en de schijf van 40% is verbreed. De laatste uitrol van de taxshift-wet resulteerde in een verdere verbreding van de belastingschijven.

Voor het aanslagjaar 2021 bedragen de tarieven:

Belastbaar inkomen (schijven)		Belasting
van	tot	
0 euro	13 440 euro	25%
13 440 euro	23 720 euro	40%
23 720 euro	41 060 euro	45%
boven	41 060 euro	50%

6. Belastingvrije som

Nadat eerst de brutobelasting werd berekend op het nettobelastbaar inkomen, wordt vervolgens een eerste (laagste belaste) schijf van het nettobelastbaar inkomen opnieuw vrijgesteld van belasting d.i. de belastingvrije som.

! **Opgelet!** Sinds aanslagjaar 2020 heeft iedere belastingplichtige, ongeacht de hoogte van het inkomen, recht op eenzelfde belastingvrije som. Voor aanslagjaar is dit 8 990 euro.

Ook hier zal de belastingvrije som 'pro rata temporis' worden toegepast ingeval van emigratie of immigratie. Dit belastingvrij inkomen wordt verhoogd naargelang het aantal personen ten laste.

Kinderen ten laste	Verhoging belastingvrij inkomen
1 kind	1 630 euro
2 kinderen	4 210 euro
3 kinderen	9 430 euro
4 kinderen	15 250 euro
supplement per kind boven het vierde	5 820 euro

Bovendien worden deze bedragen met 610 euro verhoogd voor elk kind van minder dan 3 jaar voor wie geen kosten voor kinderoppas zijn aangegeven. Gehandicapte kinderen worden voor twee kinderen ten laste geteld. Bij co-ouderschap na feitelijke scheiding of echtscheiding kan de verhoging van het belastingvrij inkomen verdeeld worden over beide ouders.

Andere personen ten laste	Verhoging belastingvrij inkomen
bloedverwante in de opgaande lijn en in de zijlijn	1 630 euro
alleenstaande ouder met één of meer kinderen ten laste	1 630 euro
gehandicapte belastingplichtige	1 630 euro
alleenstaande wiens echtgenoot geen netto inkomsten had van meer dan 3 380 euro het jaar van het huwelijk	1 630 euro
(groot)ouder, broer of zus ouder dan 65 jaar	3 270 euro

Sinds aanslagjaar 2018 heeft een alleenstaande ouder met een laag inkomen en met een kind of kinderen ten laste, bovenop de reeds bestaande bijkomende belastingvrije som voor alleenstaande ouder (1 630 euro), recht op een 'extra' bijkomende belastingvrije som van maximaal 1 060 (aanslagjaar 2021).

Om de volledige som te kunnen genieten mag het belastbaar inkomen in dit aanslagjaar niet hoger zijn dan 15 860 euro. Is het inkomen hoger dan wordt de 'extra' bijkomende belastingvrije som afgebouwd tot 0 euro bij een inkomen van 20 090 euro. Er moet wel sprake zijn van een netto-belastbaar beroepsinkomen van minimaal 3 380 (aanslagjaar 2021) om in aanmerking te komen voor deze 'extra' bijkomende belastingvrije som.

Noteer eveneens dat de bijkomende belastingvrije sommen normaliter bij de echtgenoot met het hoogste inkomen worden aangerekend. Indien het hoogste inkomen een buitenlands inkomen was, gaf dit in het verleden problemen. Als gevolg van rechtspraak van het Europees Hof en het Belgisch Grondwettelijk Hof moeten de bijkomende belastingvrije sommen toegekend worden aan de ouder met het Belgisch inkomen, zo niet is er sprake van belemmering van het vrij verkeer van werknemers en discriminatie met feitelijk samenwonenden. De wetgeving is ondertussen aangepast sinds aanslagjaar 2018. Met betrekking tot vorige jaren zal u zelf het initiatief moeten nemen en een verzoek tot ambtshalve ontheffing indienen.

7. Uitsluitende bevoegdheden van de federale staat

Enkel de federale staat is bevoegd voor de bepaling van het netto belastbaar inkomen. De vaststelling en de berekening van het netto belastbaar onroerend inkomen, het roerend inkomen, het beroepsinkomen, diverse inkomsten blijft na de zesde staats-hervorming een federale bevoegdheid. Van het 'globaal belastbaar inkomen' kunnen in tegenstelling tot vroeger nog enkel de onderhoudsuitkeringen worden afgetrokken (zie verder IV, 9.1). Verder is de federale overheid bevoegd voor:

- het tarief van de personenbelasting (zie IV, 5);
- het opstellen van de belastingaangifte;
- de inning en invordering van de personenbelasting;
- de fiscale procedure (bezwaar, ontheffing van ambtswege, ...);
- de roerende voorheffing en bedrijfsvoorheffing.

Voor volgende uitgaven blijft de federale overheid bevoegd en kent zij de belastingverminderingen en belastingkredieten verder toe (voor een verdere bespreking zie IV, 9.2):

- Langetermijnsparen (indien levensverzekering, niet gekoppeld aan krediet 'eigen woning', kapitaalaflossingen krediet niet-eigen woning, pensioensparen en werkgevers aandelen, werknemersbijdrage groepsverzekering) ('pro rata temporis' bij emigratie of immigratie);
- Giften;

- Kinderoppas;
- Intresten 'groene' lening (+ overgedragen verminderingen energiebesparende uitgaven + passief-, nul- en lage energiewoning);
- Bezoldiging huisbediende;
- Ontwikkelingsfonds;
- Elektrische voertuigen;
- Adoptiekosten;
- Belastingvermindering overuren;
- Belastingkrediet lage activiteitsinkomsten ('pro rata temporis' bij emigratie of immigratie);
- Belastingkrediet werkbonus ('pro rata temporis' bij emigratie of immigratie);
- Belastingkrediet kinderen ten laste;
- Belastingvermindering aandelen startende ondernemingen en groeibedrijven en tax shelter Covid-19;
- Belastingvermindering voor de betaalde premies van rechtsbijstandsverzekering;
- Belastingvermindering voor de opbouw van het extra pensioenkapitaal voor werknemers (VAPW).

8. Uitsluitende bevoegdheden van de gewesten

Nieuw is dat er specifieke belastingverminderingen en -kredieten gewestelijk worden (voor een verdere bespreking zie IV, 9.2). In Vlaanderen is er momenteel nog een belastingkrediet win-winstlening (met versoepelingen sinds 7 oktober 2020 wegens de coronacrisis) en renovatiekrediet. De Waalse Regering kent de 'Prêt Coup de Pouce', de Waalse tegenhanger van de Vlaamse win-winstlening. Op 15 oktober 2020 trad in het Brussels gewest het stelsel van de 'Proxi-lening' in werking.

Hieronder vindt u een overzicht van de gewestelijke belastingverminderingen:

- Krediet en levensverzekering 'eigen woning' (in Vlaanderen sinds 2016 voor 'eigen', al dan niet 'enige' woning);
- Restauratie erkende monumenten (in Brussel afgeschaft);
- PWA- wijk-werkcheques en dienstencheques;
- Energiebesparende uitgaven (dakisolatie; nog enkel in Wallonië);
- Vernieuwing woning verhuurd via een sociaal verhuurkantoor (voor uitgaven vanaf 2018, nog enkel van toepassing in Wallonië);
- Win-winstlening (Vlaanderen)
- Coup de Pouce-lening (Wallonië)
- Proxi-lening (Brussel)

9. Overzicht fiscale voordelen

Er bestaan drie soorten fiscale voordelen:

- aftrekbare bestedingen
- belastingverminderingen
- belastingkredieten

Sinds aanslagjaar 2018 zal bij emigratie of immigratie volgende fiscale voordelen nog slechts 'pro rata temporis' worden aangerekend. De beperking heeft o.a. betrekking op:

- het plafond van het huwelijkquotiënt (zie II, 2, a);
- de belastingvrije sommen (zie IV, 6);
- toegelaten bestaansmiddelen voor personen ten laste (zie II, 3);
- schijven en plafond m.b.t. de forfaitaire beroepskosten (zie III, 2, b);
- werkgeverstussenkomst in PC-privé (zie hierna);
- vrijgestelde overuren in de horeca (zie hierna);
- fiscale vrijstelling intresten spaarrekening (zie III, 4);
- bedragen die recht geven op de federale belastingvermindering langetermijn- en pensioensparen en werkgeversaandelen (zie hierna);
- ...

De proratering zal gebeuren op maandbasis, met inbegrip van de maand waarvan de vijftiende dag tot het belastbaar tijdperk behoort. Voorbeeld: belastbaar tijdperk van 1 januari t.e.m. 20 september (datum van vertrek) geeft 9/12de als beperkingsbreuk.

9.1 Aftrekbare bestedingen

Vroeger kon u van het totaal netto belastbaar inkomen allerlei soorten van bestedingen aftrekken. U moest deze telkens wel zelf in uw aangifte opnemen. De fiscus paste deze niet automatisch toe. Sinds het aanslagjaar 2015 kunnen van het totaal netto inkomen enkel nog maar onderhoudsgelden worden afgetrokken. Dit heeft ook tot gevolg dat de vroegere aftrekbare bestedingen (bijvoorbeeld aftrek enige woning en de bijkomende intrestaftrek) omgevormd worden tot belastingverminderingen (zie verder, IV, 10).

Onderhoudsuitkeringen

Onderhoudsuitkeringen die u in 2020 betaalde, zijn aftrekbaar indien aan volgende voorwaarden is voldaan:

- het onderhoudsgeld wordt betaald op grond van een wettelijke onderhoudsplicht (volgens het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek bestaat er een onderhoudsplicht tussen ouders/kinderen en tussen echtgenoten onderling; tussen broers en zussen bestaat de plicht niet);
- de begunstigde maakt geen deel uit van uw gezin;
- men moet kunnen bewijzen dat de uitkering regelmatig betaald wordt.

Het aftrekbaar bedrag is beperkt tot 80% van de betaalde onderhoudsuitkeringen (u geeft in uw belastingaangifte wél het totale bedrag aan).

9.2 Belastingverminderingen

De zesde staatshervorming droeg de bevoegdheid voor de belastingvermindering voor bepaalde uitgaven over aan de gewesten, andere uitgaven bleven federaal.

Het komt er op neer dat een aantal bestaande federale belastingverminderingen werden overgeheveld naar de gewesten. Dat houdt bijgevolg in dat de gewesten sinds het aanslagjaar 2015 zelf instaan voor de financiering van deze nieuwe gewestverminderingen. Ondertussen zijn er al een aantal federale en gewestelijke belastingverminderingen bijgekomen maar ook enkele werden geschrapt.

De federale belastingverminderingen worden aangerekend op de gereduceerde belasting staat verhoogd met de belasting op de intresten, dividenden, royalty's, loten van effecten van leningen en meerwaarden op roerende waarden en titels. De gewestelijke belastingverminderingen en kortingen worden aangerekend op de gewestelijke opcentiemen en belastingvermeerderingen. In tegenstelling tot de federale belastingverminderingen, zullen de gewestelijke verminderingen ook worden aangerekend op de opcentiemen met betrekking tot de afzonderlijk belaste inkomsten (zie model uitgebreide opcentiemen, IV, 2).

Het totaal van de gewestelijke belastingverminderingen, kan hoger zijn dan de som van de gewestelijke opcentiemen en belastingvermeerderingen vermindert met de gewestelijke kortingen.

Het gewest kan in dit geval beslissen het overschot te verrekenen met de federale personenbelasting. De Vlaamse regering heeft reeds beslist dit mechanisme toe te passen, behalve dan voor de PWA- en dienstencheques. Omgekeerd kan ook de federale overheid voor elke belastingvermindering beslissen dat een overschot van een federale belastingvermindering kan verrekend worden met het saldo van de gewestelijke personenbelasting.

Hierna volgt een bespreking van de voornaamste gewestelijke en federale belastingverminderingen. Gezien het belang van de woonfiscaliteit, zullen deze belastingverminderingen in een apart onderdeel worden besproken (zie verder IV, 10).

a. Federale belastingverminderingen

a.1 Niet-eigen woning

Zie apart onderdeel woonfiscaliteit (IV, 10).

De 'niet-eigen woning' is in principe de woning die u als belastingplichtige niet zelf betreft. De vermindering bedraagt tussen de 30% en 50% van de uitgave.

a.2 Giften

Giften van minstens 40 euro aan erkende instellingen worden met een belastingvoordeel gestimuleerd. Heeft u giften gedaan in 2020 is de belastingvermindering 60% in plaats van 45%. Door de coronacrisis geldt het belastingvoordeel uitzonderlijk ook voor giften in natura aan OCMW's, ziekenhuizen, ... Het gaat dan om medisch materiaal of producten in de strijd tegen het virus. De giften moeten gebeurd zijn tussen 1 maart en 30 juni 2020. Ook computers die tussen 1 maart en 31 december 2020 werden geschonken aan scholen komen in aanmerking.

a.3 Kosten voor uitgaven voor kinderoppas

De uitgaven moeten betaald zijn aan een instelling die erkend is door of onder toezicht staat van 'Kind & Gezin', 'l'Office de la Naissance et de l'enfance' en de Executieve van de Duitstalige Gemeenschap, die u een fiscaal attest aflevert (ook kosten voor voor- en naschoolse opvang). Voor de uitgaven voor kinderopvang heeft u recht op een belastingvermindering. U mag voor 2020 (aanslagjaar 2021) maximaal 13 euro per opvangdag en per kind jonger dan 14 jaar (of jonger dan 21 jaar bij een zware handicap) inbrengen als uitgaven.

De belastingvermindering 'uitgaven voor kinderoppas' is niet te combineren met het fiscale voordeel van de bijkomende belastingvrije som van 610 euro (aanslagjaar 2021) voor kinderen jonger dan 3 jaar. Heeft u in 2019 of 2020 voor kinderopvang betaald, zoals een zomerkamp, en is dat door de coronacrisis niet kunnen doorgaan, dan zal u toch de belastingvermindering van 45% kunnen genieten. Voorwaarde is dat u het inschrijvingsgeld niet heeft teruggevraagd en u van de organisatie een fiscaal attest heeft gekregen. Dit geldt voor alle geannuleerde opvangvoorzieningen in de periode van 14 maart tot 31 december 2020.

a.4 Bezoldigingen van een huisbediende

Hoewel u het volledige bedrag moet aangeven, geeft slechts 50% van de uitgave, met voor 2020 bovendien een maximum van 7.960 euro, recht op een belastingvermindering van 30%. De bezoldiging (met inbegrip van de sociale bijdragen) die u in 2020 aan een huisbediende hebt betaald, moet minimaal 4.060 euro bedragen.

a.5 Langetermijnsparen

Deze belastingvermindering wordt berekend tegen een vast percentage van 30%.

Tot de belastingverminderingen voor het langetermijnsparen behoren:

- de bijdragen voor **aanvullend pensioen**. Dit bedrag moet u vermelden in de aangifte. De werkgever houdt wel reeds maandelijks rekening met een belastingvermindering van 30% van de premie die hij verrekent met de bedrijfsvoorheffing op het loon. De correcte vermindering gebeurt dan in uw belastingaangifte.
- de individuele **levensverzekeringspremies** (wanneer de levensverzekering niet dient tot het waarborgen of weder samenstellen van een lening met betrekking tot een woning). Het bedrag van de premie dat in aanmerking komt voor de berekening van de vermindering is:
 - 15% van de eerste schijf van de netto beroepsinkomsten van 1960 euro (= 294 euro) + 6% van de rest van de netto beroepsinkomsten.

Per echtgenoot of wettelijk samenwonende partner is dat bedrag maximaal 2 350 euro voor premies individuele levensverzekeringen en kapitaalaflossingen samen.

- verwerving van **werkgevers aandelen**
Het maximaal aftrekbaar bedrag van aandelen die u van uw werkgever koopt, is vastgesteld op 780 euro. Het fiscaal voordeel is niet cumuleerbaar met het fiscaal voordeel verbonden aan het pensioensparen. Om het fiscaal voordeel definitief te verwerven moeten de aandelen 5 jaar in uw bezit zijn (de overdracht binnen de 5 jaar na het verwerven van de aandelen wordt voortaan gesanctioneerd met een terugname van de belastingvermindering onder de vorm van een federale belastingvermeerdering).
- betalingen voor het **pensioensparen**, inclusief premiebetalingen voor een pensioenspaarverzekeringscontract dat dient voor het waarborgen of weder samenstellen van een lening voor het verwerven of behouden van een woning die de eigen woning is van de belastingplichtige.
Voor het pensioensparen mag per belastingplichtige per jaar maximaal 990 euro worden gestort met een belastingvermindering van 30% of 1 270 euro met 25% belastingvermindering. Dat er nu twee maxima zijn inzake pensioensparen is een gevolg van de Wet tot versterking van de economische groei en de sociale cohesie. Zoals eerder vermeld kan de vermindering niet samengaan met de vermindering van aankoop van aandelen van de eigen werkgever.

- **vrij aanvullend pensioen voor werknemers (VAPW)**. De werknemer kan sinds 28 maart 2019 een contract VAPW afsluiten bij een verzekeraar of instelling voor bedrijfspensioenen naar eigen keuze. Binnen bepaalde grenzen kiest u als werknemer zelf vrij hoeveel u voor uw aanvullend pensioen wil storten. De maximale bijdrage is gelijk aan 3 % van het referentieloon, met een minimum van 1 620 euro.

a.6 Energiebesparende uitgaven

Sinds aanslagjaar 2013 is de belastingvermindering voor alle energiebesparende uitgaven afgeschaft behalve voor dakisolatie (zie gewestelijke belastingverminderingen, IV, 9.2.b). Sinds aanslagjaar 2019 is er nog enkel een belastingvermindering voor dakisolatiewerken in Wallonië en dit tot maximum 3 310 euro.

a.7 Intresten van groene leningen

Groene leningen kunnen niet meer afgesloten worden, doch de intrestbepalingen van de eerder afgesloten leningen geven bij voortduren aanleiding tot een intrestbonificatie en belastingvermindering. Net zoals de uitdovende vermindering voor energiebesparende uitgaven, is deze vermindering federaal. De belastingvermindering bedraagt 30%.

a.8 Elektrische twee-, drie- of vierwieler

Als u in 2020 een elektrisch voertuig hebt gekocht, kunt u op een belastingvermindering rekenen. Het moet gaan om een elektrisch voertuig in nieuwe staat: d.i. een motorfiets, driewieler of vierwieler die uitsluitend elektrisch aangedreven wordt. De aankoop van een elektrische personenwagen, een elektrische auto voor dubbel gebruik of een elektrische minibus levert geen belastingvermindering meer op. De vermindering geldt per aangekocht voertuig en bedraagt 15% van de aankoopprijs met een maximum van 5 150 euro voor een vierwieler en 3 140 euro voor de andere vervoermiddelen (motorfiets of driewieler).

a.9 Bezoldiging voor overwerk

Tot aanslagjaar 2019 werd een belastingvermindering toegekend op de eerste schijf van 130 overuren die door werknemers gepresteerd werden. Deze bezoldiging voor 'overuren' genoten binnen bepaalde perken een belastingvermindering. Deze was 66,81% (bij een overwerktoeslag van 20%) of 57,75% (bij een overwerktoeslag van 50% of 100%).

Voor werknemers, werkzaam in de bouwsector is sinds 1 april 2014 het aantal overuren, dat voor de vermindering in aanmerking komt, opgetrokken tot 180 uren. Voorwaarde is dat er wel gebruik wordt gemaakt van een elektronisch aanwezigheidsregistratiesysteem. Voor de horecasector is er sinds aanslagjaar 2016 recht op een

belastingvermindering voor 360 uren, ongeacht of de werkgever al dan niet gebruik maakt van een geregistreerd kassasysteem (witte kassa).

Nieuw is dat sinds aanslagjaar 2020 een tijdelijke maatregel werd ingevoerd die het aantal overuren verhoogt van 130 naar 180 uren voor de andere sectoren dan de bouw en de horeca. Na gunstige evaluatie kan de maatregel voor onbepaalde duur worden verlengd. Ook hier gelden dezelfde percentages van belastingvermindering (66,81% of 57,57%). Nu is reeds geweten dat de tijdelijke maatregel niet zal verlengd worden dus vanaf volgend aanslagjaar valt het aantal overuren terug op 130 uren (met uitzondering van de bouw en de horeca).

Nieuw!

Sinds de uitbraak van de pandemie kunnen werknemers in bepaalde sectoren vrijwillig overuren presteren. Dit kon in het 2de kwartaal van 2020 in kritieke sectoren en in het 4de kwartaal van 2020 in cruciale sectoren. Wanneer u in deze situatie zit, en u heeft voor deze overuren geen overloon gekregen, zijn ze vrij van belastingen. De vrijstelling is beperkt tot 120 overuren. Deze overuren geeft u wél aan in de belastingaangifte (in de rubriek van de lonen). Aangezien deze overuren belastingvrij zijn, heeft u uiteraard geen recht op een belastingvermindering.

a.10 Passiefhuis, lage energiewoning en nul energiewoning

Het aangifteformulier maakt nog steeds melding van de belastingvermindering voor lage energiewoningen, passiefwoningen en nul energiewoningen. Deze vermindering bestaat evenwel enkel nog in het kader van een overgangsregeling.

Het maximumbedrag van de jaarlijkse belastingvermindering toegekend gedurende 10 jaar (contract gesloten vóór 2012) is:

- voor een passiefwoning: 940 euro;
- voor een lage energiewoning: 470 euro;
- voor een nul energiewoning: 1880 euro.

a.11 Aandelen van erkende ontwikkelingsfondsen

Microfinancieringsinstellingen verstrekken kredieten aan kleine ondernemingen in ontwikkelingslanden. België heeft, om deze financieringsinstellingen de nodige middelen te verschaffen, 'ontwikkelingsfondsen' opgericht. De belastingvermindering bedraagt 5% van de tijdens het belastbaar tijdperk werkelijk gedane betalingen. De belastingvermindering wordt wel geplafonneerd: de vermindering wordt beperkt tot 330 euro.

a.12 Nieuwe aandelen/tax shelter voor startende vennootschappen

U kan van een belastingvermindering genieten van 30% of zelfs 45% indien het gaat om nieuwe aandelen van een micro-vennootschap. De belastingvermindering wordt verleend op jaarbasis op een maximaal gestort bedrag van 100 000 euro.

a.13 Nieuwe aandelen/tax shelter van groeibedrijven

Particulieren kunnen rechtstreeks of via een erkend crowdfundingplatform investeren in nieuwe aandelen van groeibedrijven en genieten van een belastingvermindering van 25% op het geïnvesteerde bedrag. Particulieren kunnen via de tax shelter voor starters (zie a.12) en voor groeibedrijven samen jaarlijks voor een maximaal bedrag van 100 000 euro investeren.

a.14 Nieuwe aandelen/tax shelter COVID-19

Particulieren kunnen een belastingvermindering bekomen van 20% indien zij rechtstreeks nieuwe aandelen verwerven van een kleine vennootschap waarvan de omzet voor de periode van 14 maart 2020 tot 30 april 2020 met minstens 30% gedaald was t.o.v. dezelfde periode van 2019. De maatregel werd door het kernkabinet geheractiveerd. Deze maatregel geldt opnieuw voor ondernemingen die geconfronteerd worden met een omzetverlies van meer dan 30 % in de periode van 2 november 2020 tot 31 december 2020. De betalingen van de investeerder voor deze aandelen tussen 14 maart en 31 december 2020 komen in aanmerking voor een belastingvermindering voor een totaalbedrag van maximum 100 000 euro.

a.15 Adoptiekosten

De vrij recente belastingvermindering voor adoptiekosten is gelijk aan 20% van de gemaakte kosten en zal minimum 6 280 euro bedragen voor uitgaven gemaakt vanaf 1 januari 2020.

In het belastbaar tijdperk waarin de procedure wordt beëindigd, kan eenmalig een belastingvermindering worden aangevraagd. Alle kosten van dat jaar en de vijf voorafgaande jaren kunnen dan in één keer ingebracht worden.

a.16 Rechtsbijstandsverzekering

Sinds 1 september 2019 kan u een globale verzekering rechtsbijstand afsluiten die de kosten van verschillende geschillen dekt. De premies rechtsbijstandsverzekering geven recht op een nieuwe belastingvermindering. De vermindering bedraagt 40% van de betaalde premies, waarvan het bedrag beperkt is tot 310 euro.

b. Gewestelijke belastingverminderingen

b.1 Eigen woning

Zie apart onderdeel woonfiscaliteit (IV, 10).

De 'eigen woning' is in principe de woning die u als belastingplichtige zelf betreft. De vermindering bedraagt tussen 30% en 50% van de uitgave.

b.2 Restauratie monumenten

Voor de restauratie en het onderhoud van beschermde monumenten en gebouwen bedraagt de gewestelijke belastingvermindering 30% in het Waals Gewest. Het maximaal bedrag van de uitgaven dat recht geeft op de belastingvermindering is 41 390 euro. In het Brussels Gewest bestaat dergelijke vermindering niet meer sinds aanslagjaar 2017.

In het Vlaams Gewest wordt sinds aanslagjaar 2019 een belastingvermindering toegeestaan van 40% voor uitgaven die verband houden met het behoud of herwaardering van onroerend erfgoed. De belastingvermindering wordt berekend op een uitgave van maximaal 25 000 euro (wordt niet geïndexeerd) per onroerend goed.

b.3 PWA-cheques, wijk-werkcheques en dienstencheques

Voor de in 2020 gekochte PWA- en wijk-werkcheques en/of dienstencheques kan er per belastingplichtige (alleenstaande of echtgenoot) vermindering worden bekomen op een bedrag van maximaal 1 520 euro, voor de beide cheques samen. In het Vlaams Gewest zijn de PWA-cheques sinds 1 januari 2018 vervangen door de wijk-werkcheques. In het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft het systeem van de PWA-cheques geldig.

In het Vlaams Gewest bedraagt de vermindering niet langer 30 % maar slechts 20 % vanaf aanslagjaar 2021 voor de beide cheques. Het Brussels Gewest heeft ondertussen het percentage gehalveerd tot 15%. Het Waals Gewest had in aanslagjaar 2016 al een drastische beperking van de belastingvermindering doorgevoerd wat in de praktijk neerkomt op slechts 10% op een bedrag van maximaal 1350 euro per belastingplichtige.

De belastingvermindering voor die cheques wordt bij gehuwden en wettelijk samenwonenden die gemeenschappelijk worden belast nog steeds omgedeeld volgens ieders aandeel in het gezamenlijk belastbare inkomen.

De vermindering voor dienstencheques blijft zoals voorheen ook omzetbaar in een (gewestelijk) belastingkrediet voor zover de vermindering niet kan worden verrekend met de gewestelijke opcentiemen en gewestelijke belastingvermeerderingen.

b.4 Dakisolatie

De energiebesparende uitgaven zijn nog uitsluitend te herleiden tot één enkele uitgave namelijk die voor dakisolatie. Het maximumbedrag van de gewestelijke belastingvermindering voor dakisolatie bedraagt 3 310 euro. De belastingvermindering van 30% van de uitgave wordt per woning en per belastbaar tijdperk en niet per belastingplichtige bepaald. Deze belastingvermindering bestaat enkel nog in het Waals Gewest. Het Vlaams Gewest heeft dit in aanslagjaar 2019 geschrapt en het Brussels Gewest reeds in aanslagjaar 2016.

Overschrijden de berekende belastingverminderingen het toegelaten maximum, wordt niet voorzien in een overdracht van het saldo naar een volgend belastbaar tijdperk. Een eventueel belastingkrediet is evenmin aan de orde indien het belastbaar inkomen onvoldoende hoog is om de belastingvermindering integraal toe te passen.

b.5 Vernieuwing sociaal verhuurde woning

Vernieuwingswerken aan een woning van minstens 15 jaar oud, voor een bedrag van minimaal 12 420 euro en die worden verhuurd via een sociaal verhuurkantoor, geven recht op een belastingvermindering. Dit is een vermindering gedurende 9 jaar telkens aan 5% van het bedrag van de uitgevoerde werken (of in totaal 45%) met een maximum van 1 240 euro per jaar. Deze regeling is geschrapt in het Brussels gewest (sinds aanslagjaar 2017) en in het Vlaams Gewest (voor de uitgaven vanaf 1 januari 2019) maar blijft in het kader van een overgangsregeling van toepassing.

c. Belastingverminderingen voor vervangingsinkomsten

De berekening van de belastingvermindering voor pensioenen, vervangingsinkomsten, werkloosheidsuitkeringen, wettelijke ziekte- en invaliditeitsvergoedingen en werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag is een van de moeilijkste onderdelen van de personenbelasting.

De belastingvermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten wordt per echtgenoot/wettelijk samenwonende partner toegekend.

Met de Jobsdeal is de berekeningswijze van de belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten helemaal herwerkt zodat de 'activiteitsval' en de 'pensioenval' kan vermeden of toch minstens verzacht worden.

Vroeger was het zo dat als een belastingplichtige een wettelijk pensioen had van minder dan 15 940 euro er geen rekening werd gehouden met eventuele activiteitsinkomsten. Maar van zodra het wettelijk pensioen de grens van 15 940 euro overschreed, had een activiteitsinkomen een verhoudingsgewijze verlaging van de belastingvermindering op het pensioen tot gevolg. Dat werd de 'activiteitsval' genoemd. Er geldt nu een

gecorrigeerde proratering. De belasting wordt nog steeds beperkt in verhouding tot het aandeel van de vervangingsinkomsten in het totale inkomen maar dan met een correctie.

Ook de 'pensioenval' werd aangepakt. Voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten wordt voortaan, naast de gewone basisbelastingvermindering ook voorzien in een aanvullende vermindering. Voor ziekte- en invaliditeitsuitkeringen geldt voortaan een hogere basisvermindering. Alleen voor de werkloosheidsuitkeringen blijft de 'oude' bijkomende vermindering bestaan.

9.3 Belastingkredieten

Een belastingkrediet gaat verder dan een belastingvermindering. Een belastingvermindering kan tot gevolg hebben dat er geen belastingen meer moeten worden betaald. Een belastingkrediet daarentegen kan onder 0 gaan en is zelfs terugbetaalbaar als het voordeel groter is dan de belasting waarop het voordeel kan worden aangerekend.

a. Belastingkrediet voor kinderen ten laste

Wat?

Heel wat kinderrijke gezinnen kunnen niet of niet ten volle genieten van de belastingvoordelen wegens kinderlast. De verhoging van de belastingvrije som biedt hen vaak geen voordeel omdat het inkomen lager is dan de belastingvrije som zelf.

De belastingvrije toeslagen voor kinderen ten laste, en dus ook het belastingkrediet voor die kinderen, blijven een federale bevoegdheid.

Berekening van het belastingkrediet

Het niet gebruikte deel van de belastingvrije som wegens kinderlast wordt omgezet in een terug betaalbaar belastingkrediet met een maximum van 470 euro per kind ten laste (gehandicapte kinderen tellen dubbel).

Berekening van dit belastingkrediet wegens kinderlast (BKKL):

BKKL = het niet verrekenende gedeelte van de belastingvrije som × het tarief van de corresponderende inkomensschijf.

Het belastingkrediet wordt volledig verrekend met de personenbelasting zodat het eventueel saldo wordt (terug)betaald.

Sinds aanslagjaar 2013 wordt het belastingkrediet bij gehuwden berekend tegen het corresponderende tarief dat geldt bij de partner met het hoogste inkomen en niet meer het tarief dat geldt bij de partner met het laagste inkomen. Bedoeling van deze maatregel is om gehuwden niet te discrimineren t.o.v. alleenstaanden.

Tevens kunnen internationale ambtenaren sinds aanslagjaar 2013 niet langer gebruik maken van dit belastingkrediet. Zij genieten vaak een royaal inkomen maar worden omwille van hun statuut vrijgesteld van belastingen in België. Omdat zij in de praktijk geen belastingen moesten betalen genoten zij dus toch ook van dit belastingkrediet. Dit belastingkrediet werd voor deze categorie nu expliciet uitgesloten in het Wetboek van Inkomstenbelastingen.

b. Belastingkrediet voor werknemers met lage lonen

Het betreft een belastingkrediet, toegekend aan werknemers met een laag inkomen, die genieten van de werkbonus. De sociale werkbonus is een systeem dat een vermindering van de werknemersbijdrage voor de sociale zekerheid toekent aan werknemers met een laag loon. Op die manier houden ze een hoger nettoloon over, zonder hiervoor het brutoloon te moeten verhogen.

De fiscale werkbonus wordt berekend als een percentage op de effectief genoten sociale werkbonus. Dit percentage bedraagt sinds 1 januari 2019 33,14% (in plaats van het vroegere 28,03%). Het maximumbedrag van de belastingvermindering bedraagt 830 euro.

c. Belastingkrediet voor dienstencheques

Het deel van de belastingvermindering voor dienstencheques dat niet verrekend is kunnen worden, is terugbetaalbaar. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de belastingvrije toeslagen voor kinderen ten laste, zijn dienstencheques sinds het aanslagjaar 2015 een gewestelijke bevoegdheid geworden. Deze gewestelijke belastingvermindering wordt dan ook omgezet in een gewestelijk belastingkrediet.

De regeling geldt in Vlaanderen niet indien het belastbaar inkomen hoger is dan 47360 euro. Deze inkomensgrens is in Brussel reeds afgeschaft sinds het aanslagjaar 2018 en in Wallonië sinds aanslagjaar 2020. Internationale ambtenaren (die in België wonen) die hun internationaal inkomen niet moeten aangeven in België, zijn uitgesloten.

d. Omzetting gewestelijk woonbonus in belastingkrediet

De omzetting van een aftrek naar een belastingvermindering heeft zo zijn gevolgen, ook op het vlak van het fiscaal voordeel van de woonbonus.

Tot het aanslagjaar 2014 gebeurde het belastingvoordeel voor de enige woning onder de vorm van een aftrekbare besteding waardoor het mogelijk was dat het gezamenlijk belastbaar inkomen onder het bedrag van de belastingvrije som daalde. In dit geval werd het niet-aangerekende gedeelte van de belastingvrije som automatisch

overgeheveld naar de andere echtgenoot (het moest gaan om gehuwden of wettelijk samenwonenden die gemeenschappelijk worden belast). Op die manier kon aan de partner met een laag belastbaar inkomen steeds het volledige voordeel van de woonbonus worden verleend.

Aangezien de aftrek nu omgevormd werd tot een belastingvermindering, zal de overheveling van het onbenutte saldo van de belastingvrije som niet altijd meer gebeuren. Als compensatie wordt dit verlies opgevangen door het niet-aangerekend gedeelte van de gewestelijke belastingvermindering om te zetten in een **terugbetaalbaar belastingkrediet**. Dit zal enkel mogelijk zijn voor leningen die vóór 1 januari 2015 zijn afgesloten en enkel voor de gewestelijke woonbonus, nooit voor de federale woonbonus.

e. Belastingkrediet Winwinlening, Coup de Pouce-lening en Proxi-lening

Het Vlaamse en Waalse gewest kenden reeds het stelsel van leningen aan bedrijven door particulieren maar Brussel heeft nu ook zijn eigen Proxi-lening. Ook een inwoner van Brussel kan nu geld lenen aan een kmo en een deel via de belastingaangifte recupereren.

Verder is er in Vlaanderen een extra belastingvoordeel bijgekomen: het zogenaamde vriendenaandeel. Familieleden en vrienden die aandelen verwerven in kmo's worden fiscaal beloond. Er is een belastingvoordeel wanneer u intekent op een kapitaalverhoging met nieuwe aandelen op naam. De grens van € 75.000 per inbrenger en maximaal € 300.000 per kredietnemer geldt voor de winwin-lening en vriendenaandeel samen.

Een overzicht van de 3 stelsels met enkele versoepelingen door de coronacrisis.

	Winwin-lening	Coup de pouce	Proxi-lening: sinds 15.10.2020
Geen werknemer, aandeelhouder, venoot, bestuurder, zaakvoerder of bedrijfsleider van de kredietnemer	Dit wordt beoordeeld bij het sluiten van de lening (tijdelijke) versoepeling: kleine aandeelhouders die minder dan 5% van de aandelen hebben komen nu ook in aanmerking	De uitsluiting geldt de volledige looptijd	Dit wordt beoordeeld bij het sluiten van de lening

	Winwin-lening	Coup de pouce	Proxi-lening: sinds 15.10.2020
Looptijd	In principe 8 jaar maar vervroegde terugbetaling is mogelijk Er is een versoepeling van 5 tot 10 jaar mogelijk	4, 6 of 8 jaar; vervroegde terugbetaling is eerder uitzonderlijk mogelijk Er is een versoepeling van 5 tot 10 jaar mogelijk	5 of 8 jaar maar vervroegde terugbetaling is mogelijk
Maximumbedrag kredietgever per jaar	Max. € 50 000, tijdelijk verhoogd tot € 75 000	Max. € 50 000, tijdelijk verhoogd tot € 100 000	Max. € 50 000, tijdelijk verhoogd tot € 75 000
Totaalbedrag dat kredietgever aan één of meerdere kredietnemers	Max. € 50 000, tijdelijk verhoogd tot € 75 000	Max. 50 000, tijdelijk verhoogd tot € 100 000	Max. € 200 000
Totaalbedrag dat 1 kredietnemer kan ontlenen	€ 200 000, tijdelijk verhoogd tot € 300 000	€ 100 000, tijdelijk verhoogd tot € 250 000	€ 250 000, tijdelijk verhoogd tot € 300 000
Belastingkrediet	2,5% Wanneer de onderneming niet kan terugbetalen: belastingkrediet 30% (uitz. 40% tot eind 2021)	De 1ste 4 jaar 4%, daarna 2,5% (leningen vanaf 2017; vanaf 2016 slechts 2,5%) Garantieregeling van 30%	De 1ste 4 jaar 4%, daarna 2,5% Wanneer de onderneming niet kan terugbetalen: belastingkrediet 30%

10. Woonfiscaliteit na de zesde staatshervorming

In dit hoofdstuk zal u een overzicht vinden van de **woonfiscaliteit na de zesde staatshervorming voor aanslagjaar 2021**.

10.1 Gewestelijke inwoner

Fiscaal bevoegd is steeds het gewest waar u op 1 januari van het aanslagjaar uw 'fiscale woonplaats' hebt gevestigd. Woont u op 1 januari 2021 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dan betaalt u Brusselse opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de inkomsten van heel 2020 en kent dit gewest de belastingverminderingen en -kredieten toe voor het volledig jaar.

10.2 Begrip ‘eigen woning’

a. Fiscale uitgaven

De fiscale uitgaven met betrekking tot de ‘eigen woning’ maken het leeuwendeel uit van de uitgaven die overgeheveld zijn naar de gewesten. De gewesten zijn namelijk bevoegd voor de leningsuitgaven (kapitaalaflossingen en interestbetalingen, premiebetalingen individuele levensverzekering) voor de ‘eigen woning’. De federale overheid blijft bevoegd voor de ‘niet-eigen woning’, dat is de 2de of de 3de woning waarvan u eigenaar bent.

b. Begrip ‘eigen woning’

De ‘eigen woning’ is de woning waarin u zelf woont (de gezinswoning), maar ook de woning die u niet zelf betreft, kan fiscaal een eigen woning zijn. Bijvoorbeeld wanneer u uw woning niet betreft omwille van verbouwingswerken of beroepsredenen (u woont te ver van uw werk en huurt daarom een studio) ofwel wegens contractuele belemmeringen (het pand is verhuurd aan derden).

c. Tijdstip beoordeling ‘eigen woning’

Het begrip ‘eigen woning’ wordt van dag tot dag beoordeeld.
Ter illustratie twee voorbeelden.

Voorbeeld 1

U bent gehuwd en u heeft op 1 januari 2021 uw fiscale woonplaats in het Waalse Gewest. U hebt in de loop van het jaar 2020 samen met uw partner een andere woning (B) gekocht om daar te gaan wonen. De 1ste woning (A) wordt verkocht in datzelfde jaar.

07.04.2020	15.07.2020	26.09.2020
aankoop woning B	verhuis naar woning B	verkoop woning A

Periode	Beoordeling ‘eigen woning’
01.01.2020 – 06.04.2020	Het echtpaar is eigenaar van één woning (A) die het zelf betreft; woning A is de eigen woning van het echtpaar.
07.04.2020 – 14.07.2020	Het echtpaar is nu eigenaar geworden van 2 woningen. De eigen woning is de door het echtpaar zelf betrokken woning (A).
15.07.2020 – 25.09.2020	Het echtpaar is eigenaar van 2 woningen. De eigen woning is de door het echtpaar zelf betrokken woning (B).
26.09.2020 – 31.12.2020	Het echtpaar is nu eigenaar van 1 woning (B) die het zelf betreft. Woning B is de eigen woning van het echtpaar.

Voorbeeld 2

Een wettelijk samenwonend koppel huurt een woning en kocht in 2019 een woning (A) die ze zelf door verbouwingswerkzaamheden pas vanaf 10 december 2020 konden betrekken.

Periode	Beoordeling 'eigen woning'
01.01.2020 – 09.12.2020	Het echtpaar is eigenaar van 1 woning (A) die zij zelf niet betrekken omwille van de stand van de verbouwingswerkzaamheden. Woning A is de eigen woning van het echtpaar.
10.12.2020 – 31.12.2020	Het echtpaar is eigenaar van 1 woning (A) die zij zelf betrekken. Woning A is de eigen woning.

d. Absolute vrijstelling 'eigen woning'

Reeds sinds aanslagjaar 2006 is het KI van de eigen woning een vrijgesteld onroerend inkomen (zie III, 1.e).

Sinds het aanslagjaar 2015 heeft de wetgever een **absolute vrijstelling ingevoerd voor het inkomen van de eigen woning**. Dit heeft concreet tot gevolg dat geen enkele belastingplichtige het KI van zijn eigen woning nog moet vermelden, zelfs niet wanneer u nog fiscale voordelen aanvraagt van een oude lening die u voor deze woning heeft afgesloten (althans voor vak III van de aangifte). Door deze vrijstelling verdwijnt dan ook definitief de woningaftrek en de verrekening van de onroerende voorheffing uit het fiscaal wetboek.

Door het wegvallen van de verrekening van de onroerende voorheffing, bestaat er nu een gelijkaardig voordeel onder de vorm van een nieuwe gewestelijke belastingvermindering (zie verder 10.4).

10.3 Aangifte van de onroerende inkomsten

Het KI is sinds het aanslagjaar 2015 niet langer opgedeeld in maanden, zoals van toepassing tot aanslagjaar 2014, maar wel in dagen. Ook bij nieuwbouw en vernieuwbouw zal het KI vastgesteld worden vanaf de dag van de eerste ingebruikname van de nieuwbouwwoning of vanaf de dag waarop de werken zijn beëindigd. Men gebruikt dus niet langer de maand daaropvolgend.

10.4 Fiscale voordelen woningkredieten

Woonfiscaliteit was vroeger een federale materie maar na de zesde staatshervorming werd deze bevoegdheid (deels) overgeheveld naar de gewesten. Sinds juli 2014 zien we dat de gewesten gaandeweg verschillende accenten hebben gelegd. De woonfiscaliteit is hierdoor een echt kluwen geworden. Het Vlaamse Gewest heeft reeds in 2015 zijn

hervorming ingezet, in 2016 volgde het Waals Gewest en in 2017 was het de beurt aan Brussel. Voor lopende kredieten wijzigt er voorlopig niet veel.

Ondertussen heeft de Vlaamse regering de geïntegreerde woonbonus afgeschaft voor nieuwe hypothecaire leningen vanaf 1 januari 2020 en vervangen door een verlaging van de registratierechten. Dit zal voor de eerste keer zijn effect hebben dit aanslagjaar.

Het Vlaams Gewest heeft voor de leningen afgesloten in 2015 de woonbonus, of de belastingvermindering voor de 'eigen' woning, reeds gevoelig verlaagd. Het basisbedrag werd verlaagd naar 1520 euro (in plaats van 2280 euro). Ook werd de belastingvermindering beperkt tot 40% (i.p.v. de marginale aanslagvoet voor de 'oude' leningen). Noteer eveneens dat het basisbedrag (samen met de toeslagen van 760 euro en 80 euro) niet langer wordt geïndexeerd.

Nadien heeft het Vlaams Gewest een nieuwe **geïntegreerde woonbonus** gelanceerd en dit voor hypothecaire leningen vanaf 2016 tot en met 2019 voor het kopen of (ver)bouwen van uw 'eigen' woning. Het tarief van het belastingvoordeel wijzigt niet en blijft 40%. Maar de belastingvermindering voor het langetermijnsparen en de belastingvermindering voor de 'gewone' intresten wordt afgeschaft en in de nieuwe woonbonus (3de generatie) ondergebracht. De 'nieuwe' woonbonus is van toepassing op hypothecaire leningen afgesloten vanaf januari 2016 tot en met 2019 met betrekking tot de 'eigen' woning, ongeacht of dat de 1ste, 2de of 3de woning is. De voorwaarde van 'enige' woning die noodzakelijk was om te kunnen genieten van een woonbonus, vervalt hier.

In het Waals Gewest heeft men de woonbonus reeds afgeschaft voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2016. De woonbonus wordt vervangen door de **chèque habitat**, een soort van wooncheque. Noteer dat voor de bestaande leningen (dus afgesloten vóór 1 januari 2016) de bestaande fiscale grensbedragen niet meer worden geïndexeerd. De chèque habitat is van toepassing op nieuwe leningen afgesloten voor het verwerven van de volle eigendom van een woning.

Bovendien moet het ook gaan om de 'enige' woning van de belastingplichtige op 31 december van het leningsjaar (de voorwaarden zijn strenger dan voor de woonbonus). Het is een voordeel dat toegekend wordt vanaf het jaar volgend op het jaar van het afsluiten van de lening en geldt per belastingplichtige en niet per woning. Het voordeel geldt 20 jaar én op voorwaarde dat het netto belastbaar inkomen niet hoger is dan 86322 euro (aj. 2021).

De belastingplichtige die woont in het Waals Gewest kan dan rekenen op twee voordelen:

- een forfaitair bedrag van 125 euro per kind ten laste vrij te verdelen over beide ouders en
- een variabel bedrag per kredietnemer-eigenaar dat wordt berekend in functie van het netto belastbaar inkomen.

Na tien jaar wordt het voordeel gehalveerd. De chèque habitat is niet gekoppeld aan een bepaalde woning. De belastingplichtige kan in zijn leven gedurende maximum 20 jaar beroep doen op de wooncheque. In het Brussels Gewest werd de bestaande regeling afgevoerd voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2017 en vervangen door een **korting op de registratierechten** (abattement) bij de aankoop van een 'eigen' woning. Het gaat om een vrijstelling van registratierecht op een eerste schijf van 175 000 euro bij de aankoop van een in het Brussels Gewest gelegen 'eigen/enige' woning met een waarde van maximaal 500 000 euro. Een hypothecaire lening is dus niet langer nodig.

Aangezien de woonfiscaliteit nu stilaan onoverzichtelijk wordt (leningen vóór 2004, leningen vanaf 2005, leningen gesloten in 2015, leningen gesloten in 2016, leningen gesloten in 2017, 2018, etc.) en er eveneens rekening moet gehouden worden met het soort woning (eigen of niet-eigen woning), zullen de hierna volgende info en tabellen u hopelijk verder helpen. We focussen hier (voornamelijk) op de hypothecaire leningen.

a. Leningen vanaf 1 januari 2020

a.1. Vlaams Gewest

De Vlaamse regering heeft de woonbonus vanaf 2020 laten uitdoven. Voor bestaande leningen verandert er niets maar heeft u in de loop van 2020 met een hypothecaire lening een woning of appartement gekocht dan kan u niet langer genieten van een fiscaal voordeel. Als compensatie krijgt u een gedeeltelijke verlaging van de registratierechten. Heeft u een gezinswoning aangekocht dan betaalt u 6% registratierechten (in plaats van 7%) en maakt u die woning bovendien energiezuinig dan zakt het tarief naar 5%.

a.2. Waals Gewest

Sinds 1 januari 2016 kent het Waals Gewest de chèque habitat (zie verder b.2) dus ook voor de leningen vanaf 1 januari 2020.

a.3. Brussels Gewest

Het systeem van de woonbonus is ook in het Brussels Gewest reeds afgevoerd sinds 1 januari 2017. De vroegere woonbonus is vervangen door een systeem van abbattement (zie verder b.3).

b. Leningen vanaf 1 januari 2017

b.1 Vlaams Gewest

Voor hypothecaire leningen afgesloten vanaf 1 januari 2017, dus ook voor leningen vanaf 1 januari 2018 en in 2019 (niet voor leningen vanaf 2020), wijzigt er niets t.o.v. de leningen afgesloten vanaf 1 januari 2016. Het bedrag van de Vlaamse geïntegreerde woonbonus is dezelfde alsook de verhogingen (de bedragen worden niet meer geïndexeerd). Zie voor de bedragen de tabel in punt c.1. Vlaams Gewest. Gaat het over een niet-eigen woning, dan blijft de federale overheid bevoegd (langetermijnsparen). De bedragen kan u eveneens terugvinden in de tabel onder punt c.1 Vlaams Gewest.

b.2 Waals Gewest

In het Waals Gewest geldt voor hypothecaire leningen vanaf 1 januari 2016 de chèque habitat. Het betreft hier nog steeds een inkomensafhankelijk (uitkeerbaar) belastingkrediet (geen belastingvermindering) berekend op een bepaald bedrag aan kapitaalaflossingen en/of intresten. Voor de voorwaarden kan verwezen worden naar punt c.2 Waals Gewest. De cheque habitat bedraagt 1 520 euro (wordt niet meer geïndexeerd) bij een nettobelastbaar inkomen van minder of gelijk aan 22 380 euro (aj. 2021) (geïndexeerd). Bij een hoger inkomen wordt van de 1 520 euro een bepaald bedrag afgetrokken. Per kind ten laste wordt het bedrag (voor de beide ouders samen) verhoogd met 125 euro (niet geïndexeerd). Opgelet! Wie een nettobelastbaar inkomen heeft hoger dan 86 322 euro (aj. 2021) (geïndexeerd) heeft geen recht meer op de cheque habitat.

b.3 Brussels Gewest

Zoals reeds hierboven vermeld, is sinds 1 januari 2017 het systeem van de woonbonus afgeschaft in Brussel. In de plaats krijgen kopers (natuurlijke personen) van een 'eigen' woning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een hogere korting van 21 875 euro op de registratierechten (ook wel abbattement genoemd). Tot en met een aankoop van 175 000 euro moeten er geen registratierechten betaald worden.

Wat zijn de voorwaarden bij de aankoop van een huis of appartement?

- Het abattement wordt geplafonneerd tot aankopen van 500 000 euro. Boven dit bedrag gelden de gebruikelijke registratierechten van 12,5%.
- De woning moet gelegen zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).
- De aankoop moet gaan om 'een tot bewoning aangewend of bestemd onroerend goed' en betreft een geheelheid in volle eigendom;
- De kopers mogen geen andere woning voor de geheelheid in volle eigendom bezitten op datum van de overeenkomst tot verkrijging (ook niet in het buitenland);
- De woning zal door alle kopers worden bestemd als hoofdverblijfplaats binnen de 2 jaar na datum van de registratie van het document waarop de evenredige rechten werden geheven; bij een aankoop van een appartement op plan of in aanbouw wordt deze termijn op 3 jaar gebracht;
- De verkrijger moet gedurende een ononderbroken periode van 5 jaar zijn hoofdverblijfplaats behouden in de aangekochte woning te rekenen vanaf het vestigen van de hoofdverblijfplaats in het onroerend goed.

Verminderde registratierechten voor woningen op plan

Sinds 1 januari 2018 gelden er ook verminderde registratierechten ook als u een woning (huis of appartement) op plan aankoopt. Deze vermindering is enkel van toepassing op de registratierechten die u betaalt voor de grond.

Verminderde registratierechten voor bouwgronden

Eveneens sinds 1 januari 2018 krijgt u een korting op de registratierechten als u een bouwgrond koopt. Op de eerste 87 500 euro moet u geen registratierechten van 12,5% betalen (besparing van 10 937,50 euro). Het bedrag van de bouwgrond moet lager zijn dan 250 000 euro en u vestigt uw hoofdverblijfplaats op het adres van de bouwgrond binnen de 3 jaar na de aankoop. Het nieuw abattement voor de aankoop van bouwgronden geldt enkel wanneer de grond wordt aangekocht met de bedoeling er zelf een woning te bouwen.

c. Hypothecaire leningen vanaf 1 januari 2016 voor de 'eigen' woning en de 'niet-eigen' woning

c.1 Vlaams Gewest

Eigen woning

- Vlaamse geïntegreerde woonbonus indien het de eigen woning betreft
- Basiskorf: 1520 euro (tarief 40%)
- Vraag: is de woning op 31.12 van het leningsjaar de 'enige' woning¹?
Indien ja: recht op toeslagen²: 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)

Niet-eigen woning

- Kapitaal: federaal langetermijnsparen (tarief 30%) met grens (zie tabel achteraan brochure)
- Intrest: federale intrestafrek (marginaal tarief)
- Schuldsaldoverzekering: federaal langetermijnsparen (tarief 30%)

! **Opgelet!** de Vlaamse geïntegreerde woonbonus is niet combineerbaar met de ouder Vlaamse voordelen van leningen gesloten vóór 1 januari 2016 (keuze).

c.2 Waals Gewest

Eigen woning

- Chèque-habitat indien de toekenningsvoorwaarden³ zijn vervuld.
- Indien de voorwaarden niet zijn voldaan: geen voordelen voor intresten, kapitaal en levensverzekering

Niet-eigen woning

- Kapitaal: federaal langetermijnsparen (tarief 30%) met grens (zie tabel achteraan brochure)
- Intrest: federale intrestafrek (marginaal tarief)
- Schuldsaldoverzekering: federaal langetermijnsparen (tarief 30%)

1 'enige' woning op 31.12 van het leningsjaar d.w.z. geen volle (mede)eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder, bezitter of naakte eigenaar van een andere woning. Uitzonderingen: a) door erfenis mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker worden van de andere woning of b) de woning te koop aangeboden op 31.12 van het leningsjaar en verkocht uiterlijk op 31.12 van het jaar van de lening + 1.

2 De toeslagen kunnen verloren gaan: a) sowieso vanaf het 11de leningsjaar en b) als de kredietnemer volle (mede)eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder of bezitter is geworden op 31.12 van een andere woning.

3 Toekenningsvoorwaarden chèque-habitat: de woning zelf betrekken én het moet de 'enige' woning zijn op 31.12 van het leningsjaar (uitzonderingen: sociale of beroepsredenen, wettelijke of contractuele belemmeringen, stand van de bouwwerkzaamheden die niet mogelijk maken dat de woning kan betrokken worden (bij de laatste 2 uitzonderingen moet de woning betrokken worden op 31.12 van het leningsjaar + 2). Bij de voorwaarde van 'enige' woning kan verwezen worden naar voetnoot 1 maar met bijkomende uitzondering de 'verhuur via een sociaal verhuurkantoor'.

c.3 Brussels Gewest (opgelet! Leningen t.e.m. 31.12.2016)

Eigen woning

1. Gewestelijke woonbonus indien eigen woning (uitzonderingen) én enige woning op 31.12 van het leningsjaar⁴ (tarief 45%)
 - Basiskorf: 2 480 euro
 - Recht op toeslagen: 830 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn voldaan (maar wel nog steeds 'eigen' woning):
 - Kapitaal: gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)
 - Intresten: geen voordelen
 - Schuldsaldoverzekering: gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Niet-eigen woning

- Kapitaal: federaal langetermijnsparen (tarief 30%) met grens (zie tabel achteraan brochure)
- Intrest: federale intrestaftrek (marginaal tarief)
- Schuldsaldoverzekering: federaal langetermijnsparen (tarief 30%)

d. Hypothecaire leningen gesloten in 2015 voor de 'eigen' woning

d.1 Vlaams Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 40%)
 - Basiskorf: 1520 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

⁴ Voorwaarden woonbonus: zelf de woning betrekken én de 'enige' woning op 31.12 van het leningsjaar. De uitzonderingen op de zelfbetrekkingsverplichting: sociale of beroepsredenen, wettelijke of contractuele belemmeringen, stand van de bouwwerkzaamheden die niet mogelijk maken dat de woning kan betrokken worden (bij de laatste 2 uitzonderingen moet de woning betrokken worden op 31.12 van het leningsjaar + 2). Voor de 'enige' woning gelden dezelfde uitzonderingen als in voetnoot 1.

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 40%)
 - Basiskorf: 1 520 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering gewone intresten (tarief 40%)

d.2 Waals Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 40%)
 - Basiskorf: 2 290 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 40%)
 - Basiskorf: 2 290
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - GEEN gewestelijke belastingvermindering meer

d.3 Brussels Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 45%)
 - Basiskorf: 2 480 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 830 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (tarief 45%)
 - Basiskorf: 2 480 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 830 euro en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de cruciale woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - GEEN gewestelijke belastingvermindering meer

e. Hypothecaire leningen gesloten tussen 1 januari 2005 en 31 december 2014 voor de 'eigen' woning

e.1 Vlaams Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min. 30%)
 - Basiskorf: 2 280 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 280 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering gewone intresten (marginaal tarief, min 30%)

e.2 Waals Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 290 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 290 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 760 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering gewone intresten (marginaal tarief, min 30%)

e.3 Brussels Gewest

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 480 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 830 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar dan recht op de gewestelijke belastingvermindering van de woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 450 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning? Indien ja: toeslag 820 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - gewestelijke belastingvermindering gewone intresten (marginaal tarief, min 30%)

f. Hypothecaire leningen gesloten vóór 31 december 2004 voor de ‘eigen’ woning voor het Vlaams, Waals en Brussels Gewest

Kapitaalaflossingen (lening afgesloten tussen 1 januari 1993 en 31 december 2004)

1. Indien de ‘enige’ woning op de datum van het afsluiten van de lening dan gewestelijke belastingvermindering bouwsparen (marginaal tarief, min 30%)
2. Indien niet de ‘enige’ woning dan gewestelijke belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten (lening afgesloten tussen 1 mei 1986 en 31 december 2004)

1. Indien de voorwaarden van de bijkomende intrestafrek⁵ zijn vervuld dan recht op de gewestelijke belastingvermindering voor bijkomende intresten (marginaal tarief, min 30%)
2. Indien de voorwaarden van de bijkomende intrestafrek niet zijn vervuld dan gewestelijke belastingvermindering voor gewone intresten (marginaal tarief, min 30%) en verrekening onroerende voorheffing (12,50%)

g. Kapitaalaflossingen en intresten die op het tijdstip van de betaling betrekking hebben op een andere dan de ‘eigen’ woning: steeds federale voordelen

g.1 Lening afgesloten vanaf 1 januari 2014

Kapitaalaflossingen:

- federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

- Indien het onroerend inkomen van de woning in de belastbare basis van het huidige tijdperk zit dan de federale gewone intrestafrek (marginaal tarief, min 30%)
- Indien niet het geval: geen aftrek

⁵ Voorwaarden bijkomende intrestafrek: o.a. enige woning op 31/12 van het belastbaar tijdperk (dus geen andere woning(en) in volle (mede) eigendom, vruchtgebruik, erfpacht, opstal of bezit. Telt niet mee als 2de woning: volle mede-eigendom of vruchtgebruik in onverdeeldheid verworven door erfenis of schenking

g.2 Lening afgesloten tussen 1 januari 2005 en 31 december 2013

Kapitaalaflossingen

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar en vóór 01.01.2016 'niet-eigen' woning geworden (én vorig jaar de federale belastingvermindering woonbonus aangevraagd) dan federale belastingvermindering woonbonus (marginaal tarief, min 30%):
 - Basiskorf: 2 350 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja toeslag van 780 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
 - Optie voor de federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)
2. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar maar vóór 01.01.2016 niet de 'niet-eigen' woning geworden dan federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)
3. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar en vóór 01.01.2016 'niet-eigen' woning geworden (én vorig jaar de federale belastingvermindering woonbonus aangevraagd) dan de federale belastingvermindering woonbonus (marginaal tarief, min 30%)
 - Basiskorf: 2 350 euro
 - Vraag: is de woning nog steeds de 'enige' woning?
Indien ja toeslag 780 euro (1ste 10 jaar) en 80 euro (3 kinderen)
 - Optie voor de federale gewone intrestaftrek
2. Indien de woonbonusvoorwaarden zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar maar vóór 01.01.2016 niet de 'niet-eigen' woning geworden dan 2 vragen:
 - Zit het onroerend inkomen van die woning in de belastbare basis van huidig tijdperk?
Indien ja dan federale gewone intrestaftrek (marginaal tarief)
 - Indien neen: geen aftrek
3. Indien de woonbonusvoorwaarden niet zijn vervuld op 31.12 van het leningsjaar
 - Zit het onroerend inkomen van die woning in de belastbare basis van het huidig tijdperk? Indien ja dan federale gewone intrestaftrek (marginaal tarief)
 - Indien neen: geen aftrek

g.3 Lening afgesloten tussen 1 januari 1993 en 31 december 2014 (voor kapitaalaflossingen) en tussen 01.05.1986 en 31.12.2014 (voor intresten)

Kapitaalaflossingen

1. Indien de 'enige' woning op de datum van het afsluiten van de lening en vóór 01.01.2016 de 'niet-eigen' woning geworden (en vorig jaar de federale belastingvermindering bouwsparen aangevraagd) dan federale belastingvermindering bouwsparen (marginaal tarief, min 30%)
2. Indien de 'enige' woning op de datum van het afsluiten van de lening en niet vóór 01.01.2016 de 'niet-eigen' woning geworden dan federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)
3. Indien niet de 'enige' woning op de datum van het afsluiten van de lening dan federale belastingvermindering langetermijnsparen (tarief 30%)

Intresten

1. Indien de voorwaarden voor de bijkomende intrestaftrek zijn vervuld en vóór 01.01.2016 de 'niet-eigen' woning geworden (én vorig aanslagjaar de federale belastingvermindering bijkomende intresten aangevraagd) dan federale belastingvermindering voor bijkomende intresten (marginaal tarief)
2. Indien de voorwaarden voor de bijkomende intrestaftrek zijn vervuld en niet vóór 01.01.2016 de 'niet-eigen' woning geworden dan 2 vragen:
 - Zit het onroerend inkomen van die woning in de belastbare basis van het huidig tijdperk? Indien ja dan de federale gewone intrestaftrek (marginaal tarief)
 - Indien neen: geen aftrek
3. Indien de voorwaarden voor de bijkomende intrestaftrek niet zijn vervuld dan 2 vragen:
 - Zit het onroerend inkomen van die woning in de belastbare basis van het huidig tijdperk? Indien ja dan de federale gewone intrestaftrek (marginaal tarief)
 - Indien nee: geen aftrek

11. Afzonderlijke aanslagen

Hoewel uw netto belastbare inkomsten worden geglobaliseerd en onderworpen worden aan een progressief tarief om de belastingen te berekenen, is er voor bepaalde inkomsten toch een uitzondering. Deze inkomsten worden uit de 'korf' inkomsten gelicht en apart belast aan een bepaald percentage. Dit gebeurt enkel als het voor u voordeliger is. Zo niet, worden de inkomsten toch mee betrokken in de globalisatie. In het overzicht dat volgt worden de belangrijkste afzonderlijke aanslagen weergegeven.

a. Taxatieregels individuele levensverzekeringen en pensioensparen

Niettegenstaande de taxatie op het pensioensparen en de individuele levensverzekeringen grote gelijkenissen vertonen, is er toch wel een belangrijk verschil in de eindbelasting waardoor het noodzakelijk wordt een opsplitsing te maken tussen beide in de hiernavolgende tabellen.

Individuele levensverzekering		
Soort verzekering	Tarief	
1. Uitbetaling bij leven	Premies gestort vóór 01.01.1993	Premies gestort na 01.01.1993
Vanaf 60 jaar	10%	10%
Vóór 60 jaar	16,5%	10%
- op normale datum ¹	Marginale aanslagvoet	33%
- voor de normale datum ²		
2. Overlijdensverzekering		
Overlijden	16,5%	10%
Pensioensparen		
Soort verzekering	Tarief	
1. Uitbetaling bij leven	Premies gestort vóór 01.01.1993	Premies gestort na 01.01.1993
Vanaf 60 jaar	8% ³	8% ³
Vóór 60 jaar bij contract 10 j. en 5 stortingen en elke storting 5 jaar belegd	16,5% ³ 10%	8% ³
Andere omstandigheden	Marginale aanslagvoet	33%
2. Overlijdensverzekering		
Overlijden	16,5% ³	8% ³

1 Dit is enkel voor vrouwen én een contract van vóór 01.01.2002 dat ten vroegste vanaf 55 jaar wordt afgekocht.

2 Alle andere gevallen dan onder (1).

3 Als gevolg van een budgettaire maatregel werd in 2012 op vele contracten een anticipatieve taks ingehouden. Bijgevolg worden sommige gedeeltes in de eindafrekening nog op 16,5% belast terwijl andere op 10% belast worden. Dezelfde maatregel heeft eveneens als gevolg dat voor uitkeringen vanaf 60 jaar of kapitaal gevormd door bijdragen na 01.01.1993 de taxatie op 8% wordt vastgelegd.

b. Taxatieregels aanvullende pensioenen

Aanvullende pensioenen worden zeer specifiek uitgewerkt in het kader van een arbeidsrelatie. Dit kan zowel op sector- als op bedrijfsvlak gebeuren.

Sinds 1 januari 2016 geldt een algemene regel dat het bedrag van het aanvullend pensioen pas kan uitbetaald worden op het ogenblik van de ‘pensionering’. Hiermee wordt het wettelijke pensioen en het wettelijk vervroegd pensioen bedoelt. Er zijn evenwel een aantal overgangsmaatregelen voorzien volgens de specifieke situatie waarin de werknemer zich bevond in het jaar 2016. Dit alles maakt dat sommige taxatieregels op uitbetaling van kapitalen in het kader van een aanvullend pensioen op termijn zullen uitdoven en bijgevolg niet meer zullen toegepast worden.

Het kapitaal kan opgebouwd worden uit werknemersbijdragen en/of werkgeversbijdragen. De uitkering van het aanvullend pensioen kan – bij leven en bij het bereiken van de pensioenleeftijd – via de volgende mogelijkheden:

- de uitbetaling onder de vorm van een éénmalig kapitaal;
- een rente;
- een kapitaal omgezet in een periodieke rente bij leven.

Het pensioenplan voorziet uitdrukkelijk één van deze mogelijkheden of kan aan de betrokkene de keuze laten ervan.

De meest voorkomende vorm van uitbetaling van het aanvullend pensioen betreft de betaling onder de vorm van een kapitaal, reden waarom verder enkel de belasting van het kapitaal in deze rubriek wordt behandeld.

Het principe van de betaling op een ‘gunstig moment’ is hierbij van belang.

De uitbetaling kan verkregen worden op het ogenblik van de wettelijke pensionering.

Sommige pensioenplannen voorzien nog een uitbetaling vanaf 60 jaar en op voorwaarde dat dit uitdrukkelijk in het pensioenreglement werd opgenomen.

Elke uitbetaling van een aanvullend pensioen dat niet conform deze voorwaarden wordt uitbetaald – op een zogenaamde ‘ongunstig moment’ – wordt fiscaal afgestraft.

Zoals hoger reeds werd vermeld zijn de regels van uitbetaling sinds januari 2016 aangepast en wordt de mogelijkheid om een uitbetaling van een aanvullend pensioenkapitaal vanaf de leeftijd van 60 jaar te bekomen, afgeschaft, tenzij men onder de voorwaarden van de uitzonderingen valt als overgangsmaatregel. In de praktijk zal dit ondertussen ten vroegste op de leeftijd van 61 jaar zijn, gezien het uitdovend karakter van de hieronder besproken overgangspelalingen.

Een eerste uitzondering voorziet in een dubbele voorwaarde:

1. de expliciete voorziening van de mogelijkheid tot uitbetaling op 60 jaar in het pensioenreglement;

2. het bereiken van de in de tabel voorziene leeftijd ten laatste op 31.12.2016.

Leeftijd in 2016	Leeftijd vanaf wanneer de uitbetaling vanaf 2016 onder die voorwaarden nog mogelijk is
(58 jaar of meer)	(60 jaar)
57 jaar	61 jaar
56 jaar	62 jaar
55 jaar	63 jaar

Een tweede uitzondering geldt voor de werknemers die ontslagen werden in het kader van een stelsel van SWT. In dit geval moet men:

- ten minste 55 jaar zijn op het ogenblik van het ontslag;
- het ontslag moet kaderen binnen een herstructureringsplan dat werd opgesteld en meegedeeld aan de regionale of federale Minister van werk vóór 1 oktober 2015.

Voor deze werknemers kan het aanvullend pensioen nog uitbetaald worden vanaf 60 jaar, eveneens indien dit in het pensioenreglement werd opgenomen.

De taxatieregels op aanvullende pensioenen kunnen als volgt samengevat worden:

1. Voor het kapitaal opgebouwd uit de werknemersbijdragen

Het kapitaal opgebouwd door persoonlijke stortingen vóór 01.01.1993 wordt belast aan 16,5%. Het kapitaal opgebouwd door persoonlijke stortingen vanaf 01.01.1993 wordt belast aan 10%.

2. Voor het kapitaal opgebouwd uit de werkgeversbijdragen

De tarieven van de eenmalige taxatie wordt in de hiernavolgende tabel samengevat.

Leeftijd uitkering kapitaal	Niet wettelijk gepensioneerd (incl. 'brugpensioen'/SWT) ¹	(Vervroegd) wettelijk met pensioen ¹
(60 jaar)	(20%) ²	(16,5%)
61 jaar	18% ²	16,5%
62 tot 64 jaar	16,5%	16,5%
65 jaar of bij vervroegd pensioen met volledige loopbaan (45 jaar)	10% ³	10% ^{3,4}

- 1 De wettelijke pensioenleeftijd ligt momenteel op 65 jaar. Vervroegde wettelijke pensionering is mogelijk bij minimum 40 loopbaanjaren en ten vroegste vanaf 62 jaar. Enkel personen die in het overgangsregime zitten voor het vervroegd wettelijk pensioen tot 2016 en personen met een lange beroeps carrière mogen hun (vervroegd) wettelijk pensioen nog opnemen vóór de leeftijd van 62 jaar.
- 2 Deze percentages blijven behouden tot zolang de overgangsmaatregel van toepassing blijft.
- 3 Het tarief van 10% wordt toegekend zo men ononderbroken effectief actief was tot op het moment dat de wettelijke pensioenleeftijd bereikt werd. Bepaalde periodes van inactiviteit of verminderde activiteit echter gelijkgesteld worden. Het 16,5%-tarief is van toepassing indien de uitkering gebeurt naar aanleiding van de pensionering maar de bovenvermelde voorwaarde van effectief actief is niet voldaan of enkel ingeval van pensionering zonder dat de leeftijd van 65 jaar werd bereikt.
- 4 Ook bij vervroegd pensioen met volledige loopbaan (45 jaar) geldt de voorwaarde van effectieve activiteit tot aan de vervroegde wettelijke pensioenleeftijd om het gunsttarief van 10% te genieten. Indien niet geldt het tarief van 16,5%.

c. Worden eveneens belast tegen 33%

- de toevallige of occasioneel verkregen winsten;
- de kapitalen en afkoopwaarden in het kader van het pensioensparen, van individuele levensverzekeringscontracten en van groepsverzekeringen wanneer deze voortijdig worden uitbetaald.

(zie ook tabel taxatie individuele levensverzekeringen en pensioensparen onder punt a)

d. Worden belast tegen de gemiddelde aanslagvoet

De gemiddelde aanslagvoet wordt toegepast bij o.a.:

- opzeggings- en inschakelingsvergoedingen;
- achterstallen;
- vervroegd vakantiegeld;
- achterstallige onderhoudsuitkeringen;
- ...

De inkomsten zoals opzeggings- en inschakelingsvergoedingen en achterstallen worden belast tegen het gemiddelde tarief van het laatste vorige jaar waarin de belastingplichtige 12 maanden belastbare beroepsinkomsten heeft gehad. De aard van de beroepsinkomsten is van geen belang meer. Het kan dus eveneens geheel of gedeeltelijk gaan om vervangingsinkomsten of pensioenen. De nieuwe definitie van referentiejaar geldt sinds aanslagjaar 2019 en zal meestal voordeliger zijn voor de belastingplichtige.

e. Omzetting in een lijfrente van sommige kapitalen, vergoedingen en afkoopwaarden Welke kapitalen, vergoedingen en afkoopwaarden?

Kapitalen die worden vereffend bij het normaal verstrijken van het contract of bij overlijden van de verzekerde en afkoopwaarden die worden vereffend in één der vijf jaren die aan het normaal verstrijken van het contract voorafgaan, voorkomend van:

- aanvullende pensioenen;
- kapitalen als vergoeding voor het gehele of gedeeltelijk herstel van een bestendige derving van beroepsinkomsten;
- individuele levensverzekeringscontracten:
 - a. kapitalen of afkoopwaarden voortkomend van een schuldsaldoverzekering;

- b. kapitalen of afkoopwaarden van individuele levensverzekeringen in zover zij dienen voor het waarborgen of de wedersamenstelling van een hypothecaire lening.

Welke taxatie?

De kapitalen worden, voor de vaststelling van de belastbare grondslag, slechts in aanmerking genomen ten belope van de lijfrente die zou voortvloeien uit hun omzetting volgens coëfficiënten die niet meer dan 5% mogen bedragen.

Leeftijd	Coëfficiënt	Leeftijd	Coëfficiënt
≤ 40	1	59–60	3,5
41–45	1,5	61–62	4
46–50	2	63–64	4,5
51–55	2,5	≤ 65	5
56–58	3		

! **Opmerking!** Hetzelfde omzettingssysteem is van toepassing op het kapitaal of van de afkoopwaarde van levensverzekeringscontracten die het voorwerp hebben uitgemaakt van voorschotten op contracten of die als waarborg hebben gediend van een hypothecaire lening, voor zover die voorschotten verleend of die leningen gesloten werden voor het bouwen, het verwerven of het verbouwen van een in België gelegen eerste woonhuis dat uitsluitend bestemd is voor het persoonlijk gebruik van de leningnemer en van de personen die van zijn gezin deel uitmaken en indien, bij leven van de verzekerde, de voorschotten op contracten of vestiging van de hypotheek ten minste tien jaar vóór het verstrijken van het contract hebben plaatsgevonden.

12. Voorheffingen en voorafbetalingen

a. Bedrijfsvoorheffing

De totale belasting wordt verminderd met de eventueel ingehouden bedrijfsvoorheffing. Deze bedrijfsvoorheffing wordt maandelijks ingehouden op de bezoldiging of het vervangingsinkomen en dit volgens regels en barema's opgenomen in een KB. Vermits u door deze bedrijfsvoorheffing reeds een groot deel van de verschuldigde belasting vooraf betaalt, mag deze verminderd worden met de betaalde bedrijfsvoorheffing.

b. Mogelijkheden tot voorafbetaling

U kunt ook als niet-zelfstandige, vier keer per jaar een deel van uw belastingen vooraf betalen. Dit geeft recht op een bonificatie, hetgeen neerkomt op een belastingvermindering.

Een bonificatie wordt verleend aan elke natuurlijke persoon die nog effectief belasting moet betalen op zijn inkomsten ondanks de aftrek van bedrijfsvoorheffing en andere verrekenbare bestanddelen (belastingkredieten, roerende voorheffing, ...).

Deze belastingvermindering wordt verleend aan de natuurlijke personen die de tot 106% verhoogde belasting, verminderd met de voorheffingen, de andere verrekenbare bestanddelen en de voorafbetalingen die nodig zijn om de belastingvermeerdering te vermijden, bij wijze van voorafbetaling voldoen.

Voor het aanslagjaar 2021 (inkomsten 2020) is het bedrag van de bonificatie gelijk aan de som van de volgende producten:

- bedrag van het eerste kwartaal (VA 1) \times 1,50%
- bedrag van het tweede kwartaal (VA 2) \times 1,25%
- bedrag van het derde kwartaal (VA 3) \times 1,00%
- bedrag van het vierde kwartaal (VA 4) \times 0,75%

Indien u voor de eerste keer een voorafbetaling wil doen, gaat u als volgt te werk:

- Betaal op rekening: **BE 61 6792 0022 9117 (BIC: PCHQ BEBB)** van het 'Inningscentrum voorafbetalingen – natuurlijke personen' en bij voorkeur via een bankrekening die op uw naam staat;
- Vermeld in de zone Naam en adres van de begunstigde: **'Dienst Voorafbetalingen – Natuurlijke personen'**
- Vermeld in de zone 'vrije mededeling' **NIEUW** gevolgd door uw rijksregisternummer (of gebruik de gestructureerde mededeling zoals vermeld op het voorgedrukte overschrijvingsformulier).

Na deze eerste betaling zal u van de fiscus een brief ontvangen waarin u uw registratienummer wordt meegedeeld. Bij deze brief zitten eveneens de voorgedrukte overschrijvingsformulieren die u kan gebruiken voor de volgende betalingen.

13. Bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid

Het bedrag van de jaarlijkse bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid (BBSZ) hangt af van het totale belastbare netto inkomen van het 'fiscaal gezin' (= na verrekening van kosten en aftrekbare bestedingen), verminderd met eventuele pensioenen die daarvan deel uitmaken en afzonderlijk belastbare inkomsten, renten en als zodanig geldende toelagen. Bij werknemers wordt de bijdrage door de werkgever bij wijze van sociale voorheffing ingehouden op het loon en doorgestort aan de RSZ. De uiteindelijk verschuldigde bijdrage is afhankelijk van het belastbaar gezinsinkomen.

Zij is sinds het inkomstenjaar 1996 gelijk aan:

Nettobelastbaar inkomen van het gezin	Jaarlijkse afhouding
0 euro – 18 592,01 euro	0 euro
18 592,02 euro – 21 070,95 euro	9% op het deel > 18 592,02 euro
21 070,96 euro – 60 161,85 euro	223,00 euro + 1,3% op het deel boven 21 070,96 euro
60 161,85 euro en meer	731,28 euro

Een definitieve afrekening gebeurt, zoals gezegd, in functie van het belastbaar inkomen via de berekening van de belastingaanslag.

14. Gemeentebelasting

Na de zesde staatshervorming kunnen de gemeenten nog steeds hun gemeentelijke opcentiemen (aanvullende gemeentebelasting) heffen. Het tarief varieert per gemeente van 0% tot 9%.

Omdat de gemeentelijke opcentiemen berekend worden op zowel het federale als het gewestelijke deel van de personenbelasting, worden dat dus gedeeltelijk opcentiemen op opcentiemen.

V Niet akkoord met de fiscus?

Verweer u!

Wanneer u meent dat de cijfers op uw ontvangen aanslagbiljet niet juist zijn, kan u hiertegen reageren. U kan eerst proberen uw belastingcontroleur te benaderen en **informeel een correctie te vragen**. Lukt dit niet dan kan u een bezwaarschrift indienen.

Dit **gemotiveerd bezwaarschrift** dient u in bij de adviseur-generaal van de administratie belast met de vestiging van de inkomstenbelastingen in wiens ambtsgebied de aanslag gevestigd is. U doet dit binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de datum van verzending van het aanslagbiljet.

De wet zegt dat u een bezwaarschrift schriftelijk moet indienen maar nergens staat dat dit aangetekend moet gebeuren. Toch is het raadzaam om dit nog steeds aangetekend te doen zodat u over een bewijs beschikt. U kan een bezwaarschrift eveneens indienen per fax of per mail maar de fiscus kan u nadien wel vragen om het origineel ondertekend door te sturen. Ook kan u een bezwaar indienen via Myminf (via de tab 'een klacht indienen en opvolgen').

U kan eveneens **bemiddeling** proberen. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend (of een aanvraag voor ambtshalve ontheffing) kan u ook aankloppen bij de Fiscale Bemiddelingsdienst. Deze dienst kan tussenkomen wanneer de adviseur-generaal nog geen beslissing heeft genomen. U doet uw aanvraag per post, telefonisch (02 576 23 60) of via e-mail (fiscaal.bemiddelaars@minfin.fed.be) maar u kan ook ter plaatse gaan.

Gaat u niet akkoord met de beslissing van de fiscus dan heeft u nog twee beroepsmogelijkheden.

Eerste beroepsmogelijkheid

Sinds 1 mei 2018 heeft u de mogelijkheid om aan de adviseur-generaal te vragen om zijn beslissing te herzien (u draagt dan argumenten aan waarbij u aantoonst dat hij zich heeft vergist). U doet dit binnen de drie maanden (volgend op de derde werkdag nadat de beslissing werd verstuurd). De adviseur-generaal heeft een maand tijd om u te antwoorden.

Tweede beroepsmogelijkheid

Komt u niet tot een akkoord dan zal u uw zaak aanhangig moeten maken bij de rechtbank van eerste aanleg (steeds nadat u reeds een bezwaarschrift of verzoek tot ambtshalve ontheffing heeft aangevraagd). U richt een officieel verzoek naar de betrokken griffie binnen de drie maanden (volgend op de datum waarop u van de beslissing in kennis bent gesteld). U kan zich ook richten tot de rechtbank als u na zes maanden nog geen nieuws heeft ontvangen over uw bezwaarschrift of uw verzoek tot ambtshalve ontheffing.

Is de termijn van een bezwaarschrift verstreken, dan kan u bij te veel betaalde voorheffingen of voorafbetalingen of bij materiële vergissingen eventueel een **ambtshalve ontheffing** vragen bij de adviseur-generaal van de administratie belast met de vestiging van de inkomstenbelasting. Deze aanvraag moet u indienen binnen 5 jaar vanaf 1 januari van het jaar waarin de aanslag is gevestigd. Dit is ook mogelijk wanneer niet met alle personen ten laste rekening werd gehouden of wanneer er nieuwe feiten of elementen aan het licht gekomen zijn.

Bijlage: Cijfers in een notendop

	Basisbedrag in euro	Aanslagjaar 2021 in euro
Belastingvrije som		
per belastingplichtige ongeacht de hoogte van het inkomen	4 095	8 990
Verhoging belastingvrije som		
1 kind	870	1 630
2 kinderen	2 240	4 210
3 kinderen	5 020	9 430
4 kinderen	8 120	15 250
meer dan 4 kinderen	8 120	15 250
supplement per kind boven vierde	3 100	5 820
kind jonger dan 3 (geen kosten opvang)	325	610
andere persoon ten laste	870	1 630
alleenstaande ouder	870	1 630
alleenstaande ouder met laag inkomen, met kind(e- ren) ten laste: maximale bijkomende belastingvrije som	565	1 060
gehandicapte belastingplichtige	870	1 630
(groot)ouder, broer of zus > 65 j.(overgangsmaatregel)	1 740	3 270
Maximum nettobestaansmiddelen		
t.l.v. een gezin	1 800	3 380
t.l.v. een alleenstaande	2 600	4 880
gehandicapt kind t.l.v. een alleenstaande	3 300	6 200
niet meetellende onderhoudsgelden	1 800	3 380

	Basisbedrag in euro	Aanslagjaar 2021 in euro
niet meetellend pensioen	14 500	27 230
niet meetellende studentenarbeid, student-zelfstandige en leerling in alternerende opleiding	1 500	2 820
Maximumbedrag aan belastingkrediet voor kind ten laste		
maximumbedrag aan belastingkrediet voor kind ten laste	250	470
Huwelijksquotiënt		
Huwelijksquotiënt	6 700	11 090
Belastingverminderingen		
kosten kinderopvang	11,20/dag	13,00/dag
minimumbedrag giften	25	40
max. pensioensparen met 30% belastingvermindering max. pensioensparen met 25% belastingvermindering	625	990 1 270
max. uitgaven PWA/dienstencheques en wijk-werkcheques	920	1 520
adoptiekosten	4 000	6 280
energiebesparende uitgaven voor dakisolatie (enkel voor Wallonië)	2 000	3 310
Belastingstijven		
25%	0 – 8 120	0 – 13 440
40%	8 120 – 13 940	13 440 – 23 720
45%	13 940 – 24 800	23 720 – 41 060
50%	boven 24 800	boven 41 060
Maximumbedragen die recht geven op belastingvermindering voor enige woning (Woonbonus – voorheen ‘aftrek enige woning’)		
Federaal		
basisbedrag	1 500	2 350
verhoging basisbedrag tijdens 1ste 10 jaar	500	780

	Basisbedrag in euro	Aanslagjaar 2021 in euro
verhoging indien minimum 3 kinderen	2021	80
Vlaams Gewest leningen t.e.m. 2014		
basisbedrag	1500	2280
verhoging basisbedrag tijdens 1ste 10 jaar	500	760
verhoging indien minimum 3 kinderen	50	80
Vlaams Gewest leningen vanaf 2015 t.e.m. 2019		
basisbedrag	–	1520
verhoging basisbedrag tijdens de 1ste 10 jaar	–	760
Verhoging indien minimum 3 kinderen	–	80
Brussels Gewest leningen t.e.m. 2016		
basisbedrag	1500	2480
verhoging basisbedrag tijdens 1ste 10 jaar	500	830
verhoging indien minimum 3 kinderen	50	80
Waals Gewest leningen t.e.m. 2015		
basisbedrag	1500	2290
verhoging basisbedrag tijdens 1ste 10	500	760
verhoging indien minimum 3 kinderen	50	80
Waals Gewest chèque habitat leningen vanaf 2016		
max. belastingvermindering of -krediet	1520	1520
extra belastingvermindering of -krediet (per kind ten laste)	125	125
inkomstengrens: recht op max. chèque	21000	22380
max belastbaar inkomen met recht	81000	86322
Maximumbedrag kapitaalaflossingen en levensverzekeringspremies (samen)		
Federaal	1500	2350

	Basisbedrag in euro	Aanslagjaar 2021 in euro
Vlaams Gewest	2021	2 280
Brussels Gewest	1 500	2 480
Waals Gewest	1 500	2 290
Kapitaalaflossing hypothecair woonkrediet niet-enige woning (langetermijnsparen) – maximumschijf van de lening		
Federaal	50 000	78 440
Vlaams, Waals Gewest en Brussels Gewest	50 000	afgeschaft
Maximum premies individuele levensverzekeringen en kapitaalaflossingen (bouwsparen en langetermijnsparen)		
Federaal		
1ste schijf voor berekening belastingvermindering	1 250	1 960
absoluut maximum	1 500	2 350
Vlaams Gewest		
1ste schijf voor berekening belastingvermindering	1 250	1 900
absoluut maximum	1 500	2 280
Waals Gewest		
1ste schijf voor berekening belastingvermindering	1 250	1 910
absoluut maximum	1 500	2 290
Brussels Gewest		
1ste schijf voor berekening	1 250	2 070
absoluut maximum	1 500	2 480
Grensbedrag onbelast bijverdiene		
burgerdiensten	3 830	6 340
verenigingswerk	3 830	6 340
deeleconomie	3 830	6 340
maandgrens voor burgerdiensten en verenigingswerk		528,83

Uw secretariaat in uw buurt

Koning Albertlaan 95 | 9000 Gent

tel. 09 222 57 51 | fax 09 221 04 74 | website www.aclvb.be | e-mail aclvb@aclvb.be

Antwerpen-Metropool

2000 Antwerpen	Londenstraat 25/1	03 226 13 02
2950 Kapellen	Dorpsstraat 72	03 605 51 61
2640 Mortsel	Antwerpsestraat 23	03 458 02 11

antwerpen@aclvb.be

Zone Brussel

1000 Brussel	Boudewijnlaan 9	02 206 67 11
1030 Brussel	Helmetsesteeweg 276/2	02 242 09 57
1070 Brussel	Poincarélaan 72/1	02 558 52 41/42
1082 Brussel	Keizer Karellaan 408	02 466 24 60

zone.brussel@aclvb.be

Regio Gent

9800 Deinze	Guido Gezellelaan 131/3	09 386 30 16
9900 Eeklo	Blommekens 87	09 377 18 16
9940 Evergem	Bibliotheekstraat 9/0001	09 240 11 19
9000 Gent	Koning Albertlaan 93	09 243 83 83
9990 Maldegem	Boudewijn Lippensstraat 21	050 72 06 58
9040 Sint-Amandsberg	Antwerpsesteenweg 127	09 218 07 30
9060 Zelzate	J.F. Kennedylaan 1/00001	09 345 88 99

regio.gent@aclvb.be

Halle-Vilvoorde

1730 Asse	De Vironstraat 28/0	02 452 51 78
1500 Halle	Poststraat 23	02 356 87 78
1770 Liedekerke	Gemeenteplein 9B	053 68 06 62
1800 Vilvoorde	Stationlei 80 bus 1	02 252 09 82

halle.vilvoorde@aclvb.be

Limburg

3600 Genk	Europalaan 53	089 32 29 00
3500 Hasselt	Koningin Astridlaan 34/1	011 23 25 45
3920 Lommel	Hertog Janplein 14	011 55 24 38
3630 Maasmechelen	Rijksweg 403/03	089 77 38 91
3800 Sint-Truiden	Clockemstraat 50	011 88 89 60
3700 Tongeren	Eeuweestwal 24	012 45 90 30

limburg@aclvb.be

Mechelen-Rupel-Kempen

2200 Herentals	Kloosterstraat 9	014 21 12 82
2500 Lier	Berlaarsestraat 2	03 480 06 99
2800 Mechelen	Fr. de Merodestraat 76-78	015 28 89 88
2845 Niel	Antwerpsestraat 114	03 888 11 35

mechelen.rupel.kempen@aclvb.be

Vlaams-Brabant

3200 Aarschot	Brouwerijstraat 4/3	016 56 77 56
3290 Diest	Michel Theysstraat 87	013 33 77 17
1560 Hoeilaart	Jos Denayerstraat 7	02 657 60 51
3000 Leuven	Jan Stasstraat 5-7	016 22 47 29
3300 Tienen	Beauduinstraat 33	016 81 35 81
3440 Zoutleeuw	St.-Truidensestraat 2/3	011 69 54 21

Waas en Dender

9290 Berlare	Heidekasteeldreef 6	052 43 22 20
9200 Dendermonde	Koningin Astridlaan 16	052 25 94 50
9220 Hamme	Sint-Jansstraat 13	052 49 95 50
9160 Lokeren	Zand 18	09 340 53 30
9100 Sint-Niklaas	Mercatorstraat 2	03 760 17 50
9140 Temse	Vrijheidstraat 30	03 771 24 16
9230 Wetteren	Brugstraat 2	09 365 45 61
9240 Zele	Lokerenbaan 27	052 45 84 40

West-Vlaanderen

8000 Brugge	Houtkaai 23/0001	050 33 25 97
8900 Ieper	Sur. de Volsberghestraat 48	057 20 01 15
8300 Knokke	Gemeenteplein 35-37	050 63 05 40
8500 Kortrijk	Groeningelaan 40	056 22 10 62
8930 Menen	Bruggestraat 2	056 51 12 40
8400 Oostende	Hendrik Serruyslaan 46	059 70 12 09
8970 Poperinge	Ieperstraat 52	057 33 35 50
8800 Roeselare	Meensesteenweg 332	051 23 25 40
8940 Wervik	Sint-Maartensplein 1A	056 31 11 82

Zuid Oost-Vlaanderen

9300 Aalst	Kerkhoflaan 14-16	053 70 20 70
9660 Brakel	Serpentestraat 19	055 42 36 22
9400 Ninove	Kaardeloodstraat 15	054 32 99 28
9700 Oudenaarde	Kasteelstraat 3	055 33 47 01
9600 Ronse	J.B. Guissetplein 4	055 21 12 23
9750 Zingem	Kerkplein 16	09 384 24 63
9620 Zottegem	Heldenlaan 40	09 360 21 72

